

# diologii

Miesięcznik pedagogiczny

Nr 9 (176)  
Listopad 2013  
Szczecin  
ISSN 2300-9691



Okładka: Iwona Sarnicka

## Projekt edukacyjny

# Szczecinianie dla Niepodległej



„Naród, który nie szanuje swej przeszłości nie zasługuje na szacunek terażniejszości i nie ma prawa do przyszłości”. Słowa marszałka Józefa Piłsudskiego – „ikony” niepodległości, wpisują się w program, który powinien nam przyświecać. W 95. rocznicę odzyskania niepodległości, przy pomniku Ułanów Podolskich odbyła się doniosła uroczystość. Żołnierze 12 batalionu dowodzenia Ułanów Podolskich, członkowie Koła Żołnierzy 12 Pułku Ułanów Podolskich, Klubu Kawalerskiego im. 12 Pułku Ułanów Podolskich, harcerze i mieszkańcy Szczecin-Zdroje, spotkali się, by celebrować pamięć o bojownikach walki o niepodległość. Obecny był ppłk Andrzej Wojciechowski, d-c 12 b-dów Ułanów Podolskich, p. Eryka Grześkowiak, przewodnicząca Rady Osiedlowej Szczecin-Zdroje, ks. proboszcz Ryszard Szymanik z parafii Św. Ducha, prof. Janusz Faryś i wiceprezes Koła Żołnierzy 12 Pułku Ułanów Podolskich Zbigniew Jahnz. 12 batalion dowodzenia Ułanów Podolskich wystawił szwadron honorowy pod dowództwem rtm. Macieja Staszewskiego, oraz wartę honorową przy pomniku Ułanów Podolskich. Wartę honorową wystawili również harcerze ze Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej w mundurach i wyposażeniu nawiązującym do walki o niepodległość w II wojnie światowej. Ułani wraz z dowódcą ubrani byli w mundury „Błękitnej Armii” gen. Józefa Hallera i wyposażeni w broń historyczną systemu Mauser, z której wykonana została salwa honorowa. Wchm. sztab. Dariusz Krakowiak odczytał Apeli Pamięci. Mundury Armii Hallera to ukłon wobec największej jednostki taktycznej Wojska Polskiego w I wojnie światowej, która sformowana została we Francji w 1917 r. walczyła na polach Szampanii i w Wogezach, a następnie przetransportowano ją do Polski, gdzie wzięła udział w wojnie z Rosją bolszewicką. Jest to również ukłon wobec, stacjonującej w Szczecinie, 12 brygady zmechanizowanej, która kultywuje tradycje Armii Hallera. Uroczystość była prowadzona przez Rafała Zommera członka Koła Żołnierzy 12 Pułku Ułanów Podolskich, który tak jak pozostali jego koledzy prezentowali na sobie mundury w barwach 12 pułku Ułanów Podolskich z okresu wojny polsko-bolszewickiej (1919-21), II Rzeczypospolitej i kampanii włoskiej z lat 1943-45. Historyczny klimat uzupełniały dwa amerykańskie samochody typu „willys” z II wojny światowej. Klub Kawalerski im. 12 Pułku Ułanów Podolskich prezentował się z poczem sztandarowym w mundurach II Rzeczypospolitej. Podczas uroczystości uhonorowano odznaką pamiątkową 12 pułku ułanów Podolskich następujące osoby: ppłk Jacka Chamera (Wielonarodowy Korpus Płn-Wsch.), ppłk Juliusza Tyma (Akademia Obrony Narodowej), chor. Wojciecha Junaka (12 b-dów Uł. Podolskich), wachm. Pawła Prusa (12 b-dów Uł. Podolskich), Olafa Ligenzę (Klub Kawalerski im. 12 Pułku Ułanów Podolskich), Marka Giniewskiego (Klub Kawalerski im. 12 Pułku Ułanów Podolskich), oraz Marka Kurowskiego, przyjaciela i zasłużonego dla Koła Żołnierzy 12 Pułku Ułanów Podolskich. Oprawę muzyczną przygotowała orkiestra młodzieżowa z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Szczecinie. Po części oficjalnej odbyło się spotkanie i poczęstunek w restauracji „Skandia”.

**„Dialogi” Miesięcznik  
Pedagogiczny**

e-mail:  
dialogi@palac.szczecin.pl

**Wydawca:**

Pałac Młodzieży –  
Pomorskie Centrum  
Edukacji

**Redagują:**

**Ewa Karasińska**  
(redaktor naczelna)  
**Ryszard Goclan**  
(redaktor techniczny)

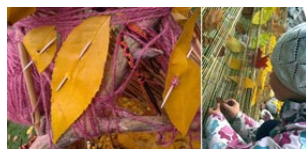
**Kolegium redakcyjne:**

*Paweł Bartnik*  
*Katarzyna Fenczak*  
*Róża Czerniawska-  
Karcz*  
*Bogdan Matlawski*  
*Wiesław Seidler*

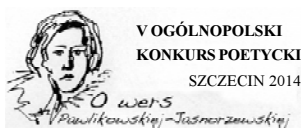
Zastrzegamy sobie  
prawo do skracania,  
opracowań,  
redagowania  
i adiustacji tekstów oraz  
zmiany ich tytułów.  
Za treść ogłoszeń  
odpowiedzialności  
nie ponosimy.

**Adres redakcji:**

Pałac Młodzieży – PCE  
al. Piastów 7  
70-327 Szczecin  
tel. 91 422 52 61  
Konto: **PeKaO S.A.**  
**II O/Szczecin**  
**75124039271111**  
**001006361605**



- \* **Projekt edukacyjny  
w gimnazjum** ..... 4-10
- \* **Metoda projektu** ..... 11-14
- \* **Podstawy prawne projektu  
gimnazjalnego** ..... 14-19



- \* **Regulamin  
konkursu poetyckiego** ... 19



- \* **LEMoniada  
– konkurs  
literacki,  
inspirowany twórczością  
Stanisława Lema** ..... 20-21



- \* **Uczcić pamięć  
Wielkiego Polaka** ..... 22



- \* **Co daje dziecku wyjście  
poza teren przedszkola?** ... 23-25

**W numerze:**

**Rodzice  
mają głos**



- \* **Reforma oświaty  
– krótkowzroczna polityka  
i brak konsekwencji** ..... 26
- \* **Uczeń sześcioletni  
– specyficzne  
cechy rozwojowe** ..... 27



- \* **Relaks  
z książką** ... 28



- \* **„Wodowanie” przy  
Wałach Chrobrego** ..... 29



- \* **To już jesień w Centrum  
Żeglarskim...** ..... 30
- \* **Edukacja artystyczna** ..... 30

**Warsztaty, konferencje, spotkania, projekcje**

**Sala do wynajęcia**

Pałac Młodzieży oferuje do wynajęcia salę multimedialną na 50 osób. Sala znajduje się w budynku nowej siedziby, przy al. Piastów 7 (centrum Szczecina). Wyposażona jest w nowoczesny sprzęt techniczny, m.in. projektor, rzutnik multimedialny i nagłośnienie w systemie dźwiękowym dolby surround. Można tu zorganizować m.in. warsztaty, konferencje, spotkania, projekcje. Gwarantujemy pomoc techniczną przy obsłudze.

Warunki wynajmu i terminy rezerwacji – w sekretariacie PM-PCE, tel. 91 422 52 61



*Analiza wyników egzaminów gimnazjalnych jako warunek jakościowego rozwoju ucznia, nauczyciela i szkoły. Struktura tworzenia raportu – analizy wyników zewnętrznych egzaminów.*

## Projekt edukacyjny w gimnazjum

Teresa Banas-Kobylarska

### I. ANALIZA WYNIKÓW EGZAMINÓW ZEWNĘTRZNYCH JAKO WARUNEK JAKOŚCIOWE GOROZWOJU UCZNIĄ, NAUCZYCIELĄ I SZKOŁY

Prezentowany materiał może być wykorzystany do przeprowadzenia szkoleniowej rady pedagogicznej na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej z zakresu analizy wyników zewnętrznych egzaminów, zajęć na samokształceniowym zespole przedmiotowym oraz do opracowania raportu – analizy wyników egzaminów zewnętrznych.

#### 1. Analiza wyników egzaminów zewnętrznych – Jak rozumiemy to wymaganie?

\* Ewaluacja wymagania: **Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe** jako rodzaj stosowanych badań społecznych jest procesem gromadzenia i komunikowania informacji ułatwiających podejmowanie decyzji dotyczących funkcjonowania szkolnego systemu kształcenia. Jest procesem wartościowania działań w zakresie przygotowania uczniów do sprawdzianu czy egzaminu zewnętrznego. To przede wszystkim własna refleksja szkoły ukierunkowana na rozwój, dokonywana w celu lepszego wykorzystania posiadanych zasobów, wprowadzenia zmian i modyfikacji w szkolnym systemie kształcenia.

\* Wymaganie: **Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe** skupia się na procesie analizy wyników oraz na jej efektach, to znaczy na osiągnięciach edukacyjnych uczniów. Dotyczy działań nauczycieli podejmowanych w zakresie analizy i interpretacji wyników egzaminów zewnętrznych, formułowanie i wdrażanie wniosków z tych analiz, które przyczyniają się do wzrostu efektów kształcenia.

\* **Przedmiotem ewaluacji** tak sformułowanego wymagania jest proces analizy oraz prezentacja wyników egzaminów zewnętrznych, wniosków z ana-



Warsztaty street artowe (zdj.: Magdalena Gardas).

liz, a także działań szkół i nauczycieli, służących do podnoszenia efektów kształcenia .

#### 2. Dlaczego należy analizować wyniki egzaminów zewnętrznych?

\* Wyniki egzaminów są oceną zewnętrzną określonych wymaganiami egzaminacyjnymi osiągnięć edukacyjnych uczniów.

\* To ocena sumująca etapy kształcenia oraz informacja o efektach nauczania – uczenia się.

\* **Ocena zewnętrzna w postaci wyniku sprawdzianu/egzaminu zewnętrznego jest jednym ze wskaźników efektywności nauczania, celem i środkiem pracy nauczyciela i szkoły.** Tak rozumiany wynik sprawdzianu/egzaminu zewnętrznego powinien pełnić ważne funkcje w życiu szkoły:

– **Informacyjną** – informuje o określonych wymaganiami egzaminacyjnymi osiągnięciach uczniów i szkoły;

– **Diagnostyczną** – stanowi wskaźnik efektywności kształcenia;

– **Prognostyczną** – dostarcza wiedzy umożliwiającej prognozowanie i planowanie osiągnięć uczniów i szkoły;

– **Wartościującą** – stanowi podstawę do wyrażania opinii i ocen o osiągnięciach uczniów, pracy nauczycieli i procesie kształcenia w szkole;

– **Motywującą** – może być czynnikiem wyzwalającym większe zaangażowanie w pracę;

– **Korekcyjną** – wnioski z analizy i interpretacji wyników sprawdzianu/egzaminów powinny być podstawą do modyfikowania i korygowania procesu kształcenia.

#### 3. Jak analizować wyniki egzaminów zewnętrznych? – Etapy szkolnej analizy wyników egzaminów zewnętrznych.

Analiza wyników egzaminów zewnętrznych jest procesem obejmującym następujące czynności badawcze:

##### I. Analiza informacji przekazanych szkole przez OKE

##### II. Analiza zakresu treści egzaminu, w tym:

– Arkusza egzaminacyjnego – określenie, co sprawdzały poszczególne zadania w odniesieniu do wymagań egzaminacyjnych;

– Kartoteki testu zawierającej wykaz czynności badanych zdaniami oraz przyporządkowanie tych czynności wymaganiom egzaminacyjnym;

– Zestawienie indywidualnych wyników uczniów poszczególnych klas.

### III. Analiza wyników testu – poziom szkoły:

– Rozkład wyników w szkole na tle rozkładu w kraju i województwie;

– Miary tendencji centralnej – mediana, modalna (najczęstszy wynik w szkole), średnia arytmetyczna;

– Procent uczniów, którzy uzyskali wynik zadowolający – co najmniej 70% wykonalności zadań arkusza;

– Miary zróżnicowania – wynik minimalny, wynik maksymalny, rozstęp wyników, odchylenie standardowe, łatwość zestawu

– Przedstawienie wyników w skali stanikowej

– Wnioskowanie:

\* jaki średni wynik osiągnęła szkoła?

\* jak wypadła szkoła na tle wyników w gminie, powiecie, województwie, kraju?

\* ile uczniów osiągnęło wynik najniższy?

\* Ile uczniów osiągnęło wynik najwyższy?

\* Ilu uczniów osiągnęło wynik zadowolający?

\* Jaki był typowy, najczęstszy wynik w szkole (modalna)?

\* Jakie było zróżnicowanie wyników?

### IV. Analiza wyników w standardach – poziom klasy

– Opracowanie planu zestawu egzaminacyjnego – określenie procentowego i punktowego udziału zadań badających umiejętności z poszczególnych standardów wymagań;

– Obliczanie średniej łatwości zadań w poszczególnych standardach;

– Porównanie wyników w standardach z wynikami w powiecie, województwie i w kraju;

– Wnioskowanie:

\* Które standardy wypadły najlepiej?

\* Które standardy wypadły najźleściej?

\* Które standardy zostały osiągnięte?

\* Które standardy nie zostały osiągnięte?

### V. Analiza wyników zadań – poziom klasy

– Obliczanie współczynnika łatwości poszczególnych zadań;

– Kategoryzacja zadań ze względu na wartość wskaźnika ich łatwości;

– Porównanie ze współczynnikiem zadań w województwie i w kraju;

– Przedstawienie procentowego rozkładu wyników uczniów w Staninach;

– Wnioskowanie:

\* Które zdania sprawiały uczniom trudności?

\* Jakie umiejętności one sprawdzały?

\* Które zdania okazały się łatwe dla uczniów?

\* Które umiejętności zostały opanowane na poziomie niższym od przeciętnego w województwie i w kraju?

– Które umiejętności zostały opanowane na poziomie wyższym od przeciętnego w województwie i w kraju?

– Które umiejętności zostały opanowane na poziomie zadowolającym?

– Które umiejętności zostały opanowane najźleściej?

– Jakie typowe błędy popełniali uczniowie?

### VI. Kontekstowa interpretacja uzyskanych wyników – poziom klasy

Wśród czynników kontekstowych wyróżniamy:

Czynniki indywidualne	Czynniki środowiskowe	Czynniki pedagogiczne
* Czas poświęcony na odrabianie prac domowych * Aspiracje, ambicje własne uczniów * Motywacja * Umiejętność gospodarowania czasem * Inteligencja ucznia	* Sytuacja materialna rodziny * Wykształcenie rodziców * Dobra sytuacja, aktywność zawodowa rodziców * Dostęp do komputera * Wielkość aglomeracji oraz możliwość kontaktu z instytucjami kulturalnymi * Posiadanie i korzystanie z księgozbioru * Merytoryczna pomoc rodziny w nauce * Zaangażowanie rodziców w kształcenie dzieci * Aspiracje rodziców * Wpływ grup rówieśniczych	* Wielkość szkoły * Liczba nauczycieli z uprawnieniami egzaminatorów * Systematyczna współpraca w zespołach nauczycielskich * Rozwijanie zainteresowań * Udział uczniów w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych * Udział uczniów w konkursach i olimpiadach * Wyposażenie szkół w środki dydaktyczne * Korzystanie z korepetycji i kursów przygotowawczych do egzaminów * Dostęp do Internetu * Preferowanie problemowo-praktycznego modelu nauczania – uczenia się



Warsztaty plastyczne (zdj.: Karolina Machowicz).

### VII. Analiza szkolnego systemu kształcenia

Obejmuje ona analizę szkolnego zestawu programów nauczania, wymagań edukacyjnych, funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu oceniania, planowania pracy dydaktycznej, organizacji zajęć lekcyjnych oraz pracy domowej ucznia, stosowanych podręczników, metod, form nauczania, zaangażowania i doskonalenia zawodowego nauczycieli, sposobów motywowania uczniów do nauki, efektywności współpracy nauczycieli, nieobecności nauczycieli i organizacji zastępstw, organizacji zajęć pozalekcyjnych oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

### VIII. Formułowanie wniosków do korekty szkolnego i nauczycielskich systemów kształcenia

Praktyczne wskazówki dotyczące działań edukacyjnych szkoły i nauczycieli, stanowiące istotę działań naprawczych i doskonalących.

### IX. Opracowanie programu naprawczego

Program i harmonogram poprawy efektywności kształcenia. Harmonogram określa terminy, w jakich powinno dojść do wdrożenia poszczególnych etapów programu oraz wskazuje osoby odpowiedzialne za realizację zadań programu.

**Wnioski z badań przeprowadzonych przez Jantę Misztal w związku z wieloletnią pracą szkoleniową z nauczycielami i dyrektorami szkół:** szkoły radzą sobie z analizą wyników, lecz nadal mają problemy z ich interpretacją. Najważniejsze jest wnioskowanie o skuteczności kształcenia, a to przysparza nauczycielom trudności. Planowanie pracy dydaktycznej powinno uwzględniać wnioski z analiz z egzaminów zewnętrznych.

### 3. Jak wykorzystać wyniki egzaminów zewnętrznych?

Uzyskane na egzaminie gimnazjalnym wyniki wymagają poprawy efektywności pracy szkoły w różnych jej obszarach.

Obszary i sposoby wykorzystania wyników egzaminów zewnętrznych do poprawy efektywności wyników uzyskiwanych przez uczniów

Obszar pracy szkoły	Sposób wykorzystania wyników egzaminów zewnętrznych
Doskonalenie nauczycieli	<ul style="list-style-type: none"> <li>– uzyskanie kwalifikacji egzaminatora</li> <li>– szkolenie z zakresu analizy, interpretacji i wykorzystania wyników egzaminów zewnętrznych</li> <li>– zaplanowanie szkoleń z metodyki</li> <li>– szkolenia z zakresu diagnozy edukacyjnej i pomiaru dydaktycznego</li> <li>– doskonalenie kompetencji umiejętności ponadprzedmiotowych</li> <li>– doskonalenie umiejętności oceniania osiągnięć uczniów</li> <li>– <b>poznanie istoty, metod i form oceniania wewnętrznego i zewnętrznego</b></li> </ul>
Współpraca nauczycieli i zespołów przedmiotowych	<ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>zespolowa analiza i interpretacja wyników</b></li> <li>– wymiana doświadczeń, jednolitość oddziaływań</li> <li>– doskonalenie planów pracy zespołów</li> <li>– <b>stworzenie banku ćwiczeń/zadań doskonalących umiejętności sprawdzane na egzaminach</b></li> <li>– <b>wypracowanie w zespołach przedmiotowych materiałów do ćwiczeń dla uczniów mających problemy z przyswojeniem wiadomości i umiejętności</b></li> <li>– wybór efektywnych metod pracy z uczniem zdolnym i mającym trudności w nauce</li> </ul>
Stworzenie optymalnych warunków do uczenia się uczniów	<ul style="list-style-type: none"> <li>– właściwa organizacja zajęć świetlicowych nastawiona na udzielanie pomocy uczniom w nauce</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samopomoc koleżeńska podczas zajęć świetlicowych</li> <li>– wyposażenie uczniów w umiejętność uczenia się (metody i techniki uczenia się i zapamiętywania)</li> <li>– stwarzanie atmosfery sprzyjającej uczeniu się poprzez wyjaśnienie celowości podejmowanych na zajęciach działań</li> <li>– uczenie strategii rozwiązywania zadań otwartych i zamkniętych</li> <li>– doskonalenie umiejętności koncentracji i skupienia uwagi</li> <li>– udział uczniów w zajęciach pozalekcyjnych</li> <li>– aktywizacja uczniów</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>– monitorowanie przez rodziców rozwiązywania zadań dodatkowych przygotowujących do egzaminu</li> <li>– wspieranie rodziców w indywidualnej pracy wyrównawczej z dzieckiem w domu</li> <li>– zwiększenie odpowiedzialności rodziców za wyniki nauczania</li> </ul>
Przygotowanie uczniów do egzaminu	<ul style="list-style-type: none"> <li>– <b>prace domowe w formie zadań egzaminacyjnych</b></li> <li>– <b>kształcenie umiejętności pracy z arkuszami egzaminacyjnymi</b></li> <li>– organizacja egzaminów próbnych</li> <li>– zapoznanie uczniów z wymaganiami egzaminacyjnymi</li> <li>– wyjaśnienie procedur egzaminacyjnych</li> <li>– systematyczna korekta błędów popełnianych w pracach</li> <li>– <b>ćwiczenie najsłabiej opanowanych umiejętności</b></li> <li>– konsultacje indywidualne</li> <li>– monitorowanie postępów rozwoju ucznia</li> </ul>	Wewnątrzszkolne badanie osiągnięć edukacyjnych uczniów	<ul style="list-style-type: none"> <li>– szkolne diagnozy edukacyjne z zastosowaniem metodologii egzaminacyjnej</li> <li>– analiza i interpretacja wyników badań</li> <li>– badanie wyników nauczania z poszczególnych przedmiotów</li> <li>– organizacja egzaminów próbnych</li> <li>– diagnoza wybranych umiejętności uczniów, sprawdzanych na egzaminie</li> <li>– badanie przyrostu wiedzy uczniów</li> <li>– udział w projektach edukacyjnych dających możliwość porównywania osiąganych wyników</li> </ul>
Współpraca z rodzicami	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystanie wyników egzaminów zewnętrznych jako informacji zwrotnej dla rodziców</li> <li>– zaangażowanie rodziców w systemowe działania szkoły w zakresie motywowania i wspierania uczniów w procesie uczenia się</li> <li>– informowanie rodziców o wynikach diagnoz i analiz prowadzonych w szkole</li> <li>– informowanie rodziców o wynikach egzaminów próbnych</li> <li>– zapoznanie rodziców z procedurami egzaminów</li> </ul>	Modyfikacja WSO/PSO	<ul style="list-style-type: none"> <li>– modyfikacja PSO ze szczególnym uwzględnieniem metodologii egzaminacyjnej</li> <li>– wprowadzenie elementów oceniania kształtującego</li> <li>– kryterialne ocenianie prac uczniów</li> <li>– zwiększenie częstotliwości oceniania</li> <li>– ocenianie wiedzy, umiejętności i postaw uczniów</li> </ul>
		Wzmocnienie nadzoru pedagogicznego	<ul style="list-style-type: none"> <li>– hospitacje diagnozujące</li> <li>– badanie osiągnięć edukacyjnych uczniów</li> <li>– kontrola dokumentacji nauczycieli</li> <li>– nadzór nad stosowaniem i funkcjonowaniem WSO</li> <li>– analiza form i obszarów oceniania osiągnięć uczniów</li> <li>– realizacja podstawy programowej</li> </ul>

Wzbogacenie bazy dydaktycznej	<ul style="list-style-type: none"> <li>– komputeryzacja, zakup programów komputerowych</li> <li>– wyposażenie szkoły w nowoczesne środki dydaktyczne</li> <li>– wzbogacenie księgozbioru bibliotecznego</li> <li>– gromadzenie banku zadań egzaminacyjnych</li> <li>– umożliwienie uczniom korzystania z różnych źródeł informacji</li> <li>– dostosowanie pomieszczeń do warunków i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy</li> </ul>
Organizacja pracy szkoły	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podział na grupy językowe</li> <li>– sprawna organizacja dowozu uczniów</li> <li>– umożliwienie udziału uczniom w zajęciach pozalekcyjnych</li> <li>– organizacja zajęć pozalekcyjnych</li> <li>– działalność świetlicy szkolnej</li> <li>– prawidłowe rozmieszczenie zajęć w planie dydaktycznym</li> <li>– dostęp do bazy sportowej (hala, boisko „Orlik”)</li> <li>– organizacja przedsięwzięć takich jak: projekty, konkursy</li> <li>– organizacja efektywnych zastępstw za nieobecnych nauczycieli</li> </ul>
Organizacja procesu nauczania – uczenia się	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystanie na zajęciach metod aktywizujących</li> <li>– efektywne wykorzystanie czasu lekcyjnego</li> <li>– organizowanie zajęć pozalekcyjnych</li> <li>– zadawanie i egzekwowanie wykonania prac domowych</li> <li>– motywowanie uczniów do nauki</li> <li>– wdrażanie do samokształcenia i samodoskonalenia</li> <li>– preferowanie problemowo–praktycznego modelu nauczania</li> <li>– stosowanie problemowych i praktycznych metod pracy</li> <li>– doskonalenie umiejętności wymaganych na egzaminach zewnętrznych</li> <li>– wdrażanie do samokształcenia i samooceny</li> </ul>

	– dostosowanie wymagań do możliwości intelektualnych uczniów
Współpraca samorządem lokalnym	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wspieranie edukacyjnych inicjatyw szkoły</li> <li>– dostępność instytucji życia kulturalnego</li> </ul>

## II. Propozycja struktury tworzenia raportu – analiza wyników egzaminów zewnętrznych

### ANALIZA WYNIKÓW EGZAMINÓW (na przykład) GIMNAZJALNYCH (na przykład) Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA W ROKU SZKOLNYM .....

#### I. Dane statystyczne

Liczba uczniów przystępujących do egzaminu: .....uczniów

W tym arkusz standardowy – ..... uczniów

Arkusz dla uczniów upośledzonych w stopniu lekkim: .....uczniów

#### II. Charakterystyka zestawu standardowego (przykład)

Zestaw standardowy zawierał 24 zadania zamknięte, w tym 20 zadań z historii i 4 zadania z wiedzy o społeczeństwie. Dominowały zadania wielokrotnego wyboru, w których uczeń wybierał jedną z podanych odpowiedzi. Wystąpiły także zadania, które miały inną formę, np. typu prawda – fałsz oraz na dobieganie.

Już po raz drugi na zaświadczeniu o szczegółowych wynikach egzaminu zostanie podany wynik procentowy dla każdego z zakresów egzaminu gimnazjalnego do których przystąpił uczeń.

Wynik procentowy określa odsetek punktów, które zdający zdobył za zadania z danego zakresu.

#### III. Ogólne średnie wyniki procentowe uzyskane przez uczniów podczas egzaminów na poszczególnych poziomach

Historia i WOS	Historia i WOS
Średni wynik procentowy w okręgu	.....%
Średni wynik procentowy w województwie	.....%
Średni wynik procentowy powiatu	.....%
Średni wynik procentowy gminy	.....%
Średni wynik procentowy szkoły	.....%

Uzyskany wynik procentowy przez szkołę z historii i WOS-u	Numer i nazwa Stanina
.....%	.....-.....

#### IV. Wyniki punktowe

	III A	III B	III C	Szkoła
Suma punktów				
Średni wynik punktowy				
Liczba uczniów				

#### V. Wyniki procentowe

	III A	III B	III C	Szkoła
Ogółem				
%				
Liczba uczniów				

#### VI. Współczynnik łatwości zadań

Wsp. łatwości	BT	T	UT	Ł	BŁ	Wsp. łatwości
Klasa	0,00-0,19	0,20-0,49	0,50-0,69	0,70-0,89	0,90-1,00	
III A						
III B						
III C						
Szkoła						

#### Współczynniki łatwości zadań:

Bardzo łatwe: 1,00-0,90

Łatwe: 0,89-0,70

Umiarkowanie trudne: 0,69-0,50

Trudne: 0,49-0,20

Bardzo trudne: 0,19-0,00

#### Średnie współczynniki łatwości zadań w poszczególnych klasach i w szkole

Klasa	Liczba uczniów	Średni współczynnik łatwości
III A		
III B		
III C		
Szkoła		

#### Średnie współczynniki łatwości zadań w poszczególnych klasach i w szkole w zadaniach numer 21, 22, 23 i 24 z wiedzy o społeczeństwie

Numer zadania	III A	III B	III C	Szkoła
21				
22				
23				
24.1				
24.2				
24.3				

#### VII. Uczniowie z najwyższym i najniższym wynikiem punktowym i procentowym

##### Klasa IIIa

I .....(Imię i nazwisko ucznia)

..... pkt/ 33pkt - .....%

II .....(Imię i nazwisko ucznia)

..... pkt/ 33pkt - .....%

III .....(Imię i nazwisko ucznia)

.....pkt/ 33pkt - .....%

##### Klasa IIIb

I .....(Imię i nazwisko ucznia)

..... pkt/ 33pkt - .....%

II .....(Imię i nazwisko ucznia)

..... pkt/ 33pkt - .....%

III .....(Imię i nazwisko ucznia)

.....pkt/ 33pkt - .....%

##### Klasa IIIc

I .....(Imię i nazwisko ucznia)

..... pkt/ 33pkt - .....%

II .....(Imię i nazwisko ucznia)

..... pkt/ 33pkt - .....%

III .....(Imię i nazwisko ucznia)

.....pkt/ 33pkt - .....%

## Szkoła

- I miejsce**..... (Imię i nazwisko ucznia)  
klasa IIIA .....pkt/33pkt – .....%
- II miejsce**..... (Imię i nazwisko ucznia)  
klasa IIIA .....pkt/33pkt – .....%
- III miejsce**..... (Imię i nazwisko ucznia)  
klasa IIIA .....pkt/33pkt – .....%

### VIII. Porównanie tegorocznych wyników z wynikami z poprzedniego roku szkolnego

Klasa	Rok szkolny 2011/2012	Rok szkolny 2012/2013
Średnie wyniki procentowe punktowe, współczynniki łatwości zadań, Staniny oraz ich nazwy		
Średni wynik procentowy w województwie		
Średni wynik procentowy w szkole		
Średni wynik punktowy szkoły		
Współczynnik łatwości zadań szkoły		
Stanin i jego nazwa		

#### Wnioski z porównania wynikające z powyższej tabeli (przykład)

Z powyższych danych wynika, że w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym wyniki poprawiły się. Zwiększył się średni wynik procentowy w województwie, w szkole, średni wynik punktowy szkoły, współczynnik łatwości zadań szkoły oraz stanin.

#### IX. Podsumowanie

Z historii najłatwiejszym zadaniem okazało się zadanie numer ..., polegające na ..... Wymienione zadanie dotyczyło.....

Bardzo trudne okazało się zadanie numer ..... dotyczące ..... Kolejnym, trudnym zadaniem, było zadanie numer ....., polegające na ..... Następnie zadanie numer ....., które polegało na ..... Kolejnym zadaniem, które sprawiło trudności, to zadanie numer ..... Polegało na .....

Z wiedzy o społeczeństwie najłatwiejszym zadaniem okazało się zadanie numer ... Polegało na .....

Bardzo trudne okazało się zadanie numer ..... W wymienionym zadaniu przedstawiono ..... Zadaniem uczniów było .....

#### Wnioski do pracy w zakresie poprawy wyników egzaminu gimnazjalnego z historii (przykłady)

- \* Wykonywać więcej ćwiczeń w oparciu o historyczne teksty źródłowe
- \* Ćwiczyć z uczniami rozmieszczenie zdarzeń historycznych w czasie – z wykorzystaniem osi czasu
- \* Wdrażać uczniów do dokonywania oceny wydarzeń historycznych
- \* Ćwiczyć z uczniami umiejętność logicznego myślenia, kojarzenia faktów i wyciągania wniosków.

#### Wnioski do pracy w zakresie poprawy wyników egzaminu gimnazjalnego z wiedzy o społeczeństwie (przykłady)

- \* Ćwiczyć z uczniami strukturę funkcjonowania administracji publicznej w Polsce na poziomie gminy, powiatu i województwa
- \* Ćwiczyć odczytywanie informacji z diagramu oraz umiejętność dokonywania oceny wyników, między innymi dotyczących przynależności naszego państwa do różnych organizacji
- \* Analizować i wyciągać wnioski dotyczące aktualnych wydarzeń politycznych w Polsce, Europie i na świecie.

#### AKTYPRAWNE

\* **Podstawa prawna:** Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 roku w sprawie nadzoru pedagogicznego ( Dziennik Ustaw nr 168, poz.1324).

#### BIBLIOGRAFIA

- \* Bukowska E., *Jak analizować wyniki egzaminu gimnazjalnego?*, „Język polski w Gimnazjum”, 2005/2006, nr 1, s. 42-53.
- \* Chlebowski Z., Chodera D., *Od trafnej diagnozy do dobrego wyniku egzaminu zewnętrznego*, „45 Minut” 2010, nr 4, s.21-25.
- \* Dolata R., *Edukacyjna wartość dodana jako metoda oceny efektywności nauczania na podstawie egzaminów zewnętrznych*, CKE, Warszawa 2007.
- \* Mazurkiewicz G., *Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym: odpowiedzialność*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
- \* Mazurkiewicz G., *Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym:refleksje*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011.
- \* Grodecka E., Janiszewska E., Zielińska A., *O testach i edukacyjnej wartości dodanej*, „Gazeta Szkolna” 2007, nr 34/35, s.20-21.
- \* Koszmider M., *Szkolne standardy jakości procesu kształcenia*, Impuls, Kraków 2008.
- \* Misztal J., *Wykorzystanie wyników egzaminów zewnętrznych w pracy szkoły i nauczyciela*, „Infocen: forum edukacyjne” 2008, nr 48, s. 8-13.
- \* Pawelski L., *Egzamin zewnętrzny – interpretacja wyników*, „Egzaminy w Naszych Szkołach” 2008, nr2, s.6-8
- \* Szaleniec H., *Jak wykorzystywać wyniki egzaminów zewnętrznych?*, WSiP, Warszawa 2004.

# Metoda projektu

Teresa Banas-Kobylarska

**Metoda projektów** jest jedną z metod nauczania, zaliczana do **metod praktycznych**. W literaturze pedagogicznej metoda projektów definiowana jest w różny sposób. Niektórzy uważają, że jest to jedna z wielu metod kształcenia, inni natomiast, że jest to strategia postępowania dydaktycznego.

S. Nalaskowski uważa, że ta metoda mieści się w grupie metod poszukujących lub inaczej w grupie metod problemowych, lub jeszcze inaczej w grupie metod aktywizujących albo metod pomocniczych (S. Nalaskowski, Metody nauczania, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2000).

Natomiast M.S. Szymański uważa, że metoda projektów jest metodą kształcenia sprowadzającą się do tego, że zespół osób uczących się samodzielnie inicjuje, planuje i wykonuje pewne przedsięwzięcie oraz ocenia jego wykonanie (...). **Najlepiej, jeżeli źródłem projektu jest świat życia codziennego, a nie abstrakcyjna nauka. Punktem wyjścia jest jakaś sytuacja problemowa, zamierzenie, podjęcie jakiejś inicjatywy, wytyczenie celu, punktem dojścia zaś – szeroko rozumiany projekt** (S. Szymański, O metodzie projektów, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2000).

**Metoda projektów polega na samodzielnym realizowaniu przez uczniów zadania przygotowanego przez nauczyciela na podstawie wcześniej ustalonych założeń.** Wykonywanie zadań projektowych można podzielić na cztery fazy:

- Przygotowanie projektu,
- Realizacja projektu,
- Publiczne przedstawienie rezultatów projektu,
- Ocena rezultatów projektu.

Projekty mogą mieć charakter przedmiotowy, ale mogą być też realizowane projekty interdyscyplinarne, łączące wiadomości i umiejętności z różnych przedmiotów, lub poza nie wykraczające. Na przykład jakieś zagadnienie czy zjawisko może być badane przez zespół lub zespoły uczniów z perspektywy różnych dziedzin wiedzy.

Istnieje też wiele **podziałów projektów** ze względu na określone kryteria. Możemy podzielić je na:

**I. Ze względu na strukturę projektu:**

1. Projekty silnie ustrukturyzowane (samodzielność uczących się jest częściowo ograniczona poprzez podanie przez prowadzącego określonych wymagań, szczególnie, co do zakresu projektów i oczekiwanych efektów)
2. Projekty słabo ustrukturyzowane (przewidują ustrukturyzowane a znaczną samodzielność uczą-

cych się, zarówno w obszarze wyboru tematu i zakresu projektu, określenia problemu, sposobów jego rozwiązania, jak również sposobów przedstawienia efektów swojej pracy)

**II. Ze względu na zakres materiału kształcenia:**

1. Projekty przedmiotowe (tematyka obejmuje zakres jednego przedmiotu)
2. Projekty modułowe (dotyczą obszaru treściowego zawartego w module, dotyczą kształcenia zawodowego)
3. Projekty międzyprzedmiotowe czyli interdyscyplinarne (mają integrować wiedzę i umiejętności z różnych przedmiotów)

**III. Ze względu na podział pracy:**

1. Projekty indywidualne (wykonywane przez jedną osobę)
2. Projekty zespołowe (wykonywane przez zespoły kilkuosobowe)

**IV. Ze względu na formę pracy uczniów:**

1. Projekty jednorodne (wykonywane są przez uczących się w tym samym czasie, służą osiągnięciu tego samego celu)
2. Projekty zróżnicowane (wykonywane są w zróżnicowanym czasie)

**V. Ze względu na cele projektów:**

1. Projekty badawcze (zbadać jakieś zjawisko)
2. Projekty techniczne (konstrukcyjne, technologiczne, eksploatacyjne)
3. Projekty biznesowe (dotyczą projektów organizacyjnych, marketingowych)
4. Projekty – przedsięwzięcia (mają na celu podjęcie określonego działania)

**VI. Ze względu na możliwości i sposób prezentacji:**

1. Projekty zakończone typową prezentacją (przedstawienie przebiegu pracy, badania, wnioski)
2. Projekty, których prezentacja przybiera formę przedstawienia efektów pracy (wystawa, przedstawienie, wycieczka)

W metodzie projektów, jak i w każdej innej metodzie nauczania, powinny być uwzględnione dwa czynniki: przygotowanie materiału nauczania oraz praca z uczniami. Projekt edukacyjny jest postawionym przed zespołem uczniów problemem do rozwiązania. Wykonując zadania projektowe, uczniowie poszukują najlepszego w danych warunkach rozwiązania problemu, a następnie wcielają to rozwiązanie w życie.

**1. Przygotowanie materiału nauczania.**

Projekt jest przedsięwzięciem, które trwa dłuższy czas: od jednego do kilku tygodni, a nawet miesięcy, dlatego decyzję o jego wprowadzeniu należy podjąć odpowiednio wcześniej. Pierwszym etapem projektu jest ustalenie celów i tematu. Nauczyciel

ustala cele ogólne i szczegółowe projektu, ustala temat projektu oraz wybiera treści i zagadnienia, jakie uczniowie powinni poznać. Temat powinien wynikać z dokumentów programowych, standardów wymagań, potrzeb i możliwości uczniów. Przed ustaleniem tematu należy także wziąć pod uwagę następujące kwestie:

\* Czy dane zagadnienie może zainteresować uczniów?

\* Czy uczniowie mogą mieć dostęp do źródeł informacji na dany temat?

\* Czy materiał, do którego dotrą uczniowie, da im możliwość samodzielnej pracy?

Ważną rolę w metodzie projektów spełnia instrukcja dla ucznia, która powinna być jasna i czytelna dla każdego z uczniów. Instrukcję przygotowuje nauczyciel. Instrukcja powinna zawierać temat projektu, jego cele, zadania dla konkretnego ucznia lub grupy uczniów, wskazówki, źródła informacji, termin, sposób i czas prezentacji, terminy konsultacji, kryteria oceny pracy. Kryteria oceny pracy powinny dotyczyć zarówno prezentacji, jak i poszczególnych etapów pracy. Forma prezentacji projektów może być zadana przez nauczyciela.

## 2. Praca z uczniami.

Pewne decyzje dotyczące tematów, formy pracy i sposobu prezentacji mogą być dokonane przy współdziałaniu uczniów. Nauczyciel wspólnie z uczniami ustala też podział na grupy.

Zadania mogą być realizowane indywidualnie lub w grupach. Praca nad zadaniem może trwać do kilku miesięcy (maksymalnie do trzech). Prezentacja rezultatów pracy odbywa się na forum publicznym. Zakończeniem projektu jest jego prezentacja. **Prezentacja projektu odbywa się w formie wystawy, inscenizacji, wykładu, książki, filmu wideo.** Jednym z celów tej metody jest nauka prezentacji, głównie ustnych wystąpień przed publicznością. Po prezentacji następuje dyskusja, podczas której rozważa się stopień realizacji celów, przyczyny niezrealizowania celów i współpracę w grupie. Najważniejszą sprawą dla ucznia jak i dla nauczyciela jest problem oceny. Ocena powinna dotyczyć tego, co jest ważne, a nie tego, co łatwo ocenić. Elementem oceny jest samoocena i ocena kolegów.

## 3. Zalety metody projektów

Metoda ta kładzie nacisk na samodzielną pracę uczniów i uczy korzystania z różnych źródeł informacji. W pracy samodzielnej uczniowie uczą się odpowiedzialności, podejmowania decyzji, dokonywania samooceny. **W pracy grupowej rozwijają się umiejętności podejmowania decyzji w grupie, rozwiązywania konfliktów, wyrażania własnych opinii, słuchania innych osób, poszukiwania kompro-**

**misów, dyskutowania, dokonywania oceny pracy swojej i innych. W działaniach lokalnych uczniowie nabywają umiejętności układania harmonogramów, planowania i obliczania budżetu, poszukiwania sojuszników wspierających, przedsięwzięcia przewidywania i pokonywania trudności.**

Jedną z zalet projektu edukacyjnego jest tworzenie szansy wykazania się swoją inteligencją, umiejętnościami i pracowitością także tym uczniom, którym trudno odnieść sukces w nauce w tradycyjnym rozumieniu tego słowa.

Realizacja projektów edukacyjnych jest zgodna z kompetencjami kluczowymi wg. Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 roku r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie [Dz.U. L 394 z 30.12.2006]).

Kluczowe kompetencje w postaci wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do każdej sytuacji mają fundamentalne znaczenie dla każdego obywatela społeczeństwa opartego na wiedzy. Zapewniają wartość dodaną dla rynku pracy, spójność społeczną i aktywne obywatelstwo, oferując elastyczność i zdolność adaptacji, satysfakcję i motywację. Ponieważ powinny one zostać nabyte przez wszystkich, zalecenie to proponuje narzędzie odniesienia dla państw członkowskich Unii Europejskiej (UE) w celu zapewnienia pełnego włączenia tych kluczowych kompetencji do ich strategii i infrastruktury, zwłaszcza w kontekście uczenia się przez całe życie.

Wymienione wyżej kompetencje w procesie uczenia się przez całe życie, to połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Są one szczególnie niezbędne do samorealizacji i rozwoju osobistego, integracji społecznej, bycia aktywnym obywatelem. Mają istotne znaczenie w społeczeństwie wiedzy, umożliwiając jej szybsze dostosowanie się do stałych zmian w świecie, w którym zachodzą coraz liczniejsze wzajemne powiązania. Stanowią również ważny czynnik innowacji, produktywności i konkurencyjności, a ponadto mają wpływ na motywację i zadowolenie pracowników oraz jakość pracy.

Osoby, które powinny nabyć kluczowe kompetencje, to:

\* młodzi ludzie kończący obowiązkową edukację i szkolenia, przygotowujące ich do dorosłego życia, zwłaszcza do życia zawodowego, a jednocześnie tworzące podstawy do dalszej nauki,

\* osoby dorosłe, przez całe życie, w trakcie procesu rozwijania i aktualizowania umiejętności.

Zdobywanie kluczowych kompetencji jest spójne z zasadami równości i dostępu dla wszystkich.

Niniejsze ramy odniesienia dotyczą również w szczególności grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, których potencjał edukacyjny wymaga wsparcia. Przykładowe grupy tego typu to osoby o niskich kwalifikacjach podstawowych, osoby przedwcześnie kończące naukę szkolną, osoby niepełnosprawne, migranci itp.

Wymieniono osiem kompetencji kluczowych:

\* **porozumiewanie się w języku ojczystym**, czyli zdolność wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) oraz językowej interakcji w odpowiedniej i kreatywnej formie w pełnym zakresie kontekstów społecznych i kulturowych,

\* **porozumiewanie się w językach obcych**, co obejmuje – oprócz głównych wymiarów umiejętności porozumiewania się w języku ojczystym – mediację i rozumienie różnic kulturowych. Stopień biegłości zależy od kilku czynników oraz możliwości rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisanania,

\* **kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne**. Kompetencje matematyczne obejmują umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji, z naciskiem na proces, działanie i wiedzę. Podstawowe kompetencje naukowo-techniczne dotyczą opanowania, wykorzystywania i stosowania wiedzy oraz metod objaśniających świat przyrody. Obejmują one rozumienie zmian powodowanych przez działalność ludzką oraz odpowiedzialność poszczególnych obywateli,

\* **kompetencje informatyczne** obejmują umiejętność i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI), a tym samym podstawowych umiejętności w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych (TIK),

\* **umiejętność uczenia się** jest związana ze zdolnością konsekwentnego uczenia się, organizowania własnego procesu uczenia się, indywidualnie oraz w grupach, odpowiednio do własnych potrzeb, a także świadomością metod i możliwości,

\* **kompetencje społeczne i obywatelskie**. Kompetencje społeczne to kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe oraz wszelkie formy zachowań przygotowujących osoby do skutecznego i konstruktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Jest to związane z dobrem osobistym i społecznym. Ważne jest zrozumienie zasad postępowania i zwyczajów w różnych społeczeństwach i środowiskach, w których funkcjonują dane osoby. Kompetencje obywatelskie, a zwłaszcza znajomość pojęć i struktur społecznych i politycznych (demokracji, sprawiedliwości, równości, obywatelstwa i

praw obywatelskich), przygotowują do angażowania się w aktywne i demokratyczne działania,

\* **poczucie inicjatywy i przedsiębiorczość** to zdolność do wcielania pomysłów w czyn. Jest to kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Dana osoba ma świadomość kontekstu swojej pracy i jest zdolna do wykorzystywania pojawiających się szans. Jest to podstawa do nabywania bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym lub w nich uczestniczą. Powinno to obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie,

\* **świadomość i ekspresja kulturowa**, co obejmuje docenianie znaczenia twórczego wyrażania idei, doświadczeń i emocji za pośrednictwem szeregu środków wyrazu (muzyki, sztuk teatralnych, literatury i sztuk wizualnych).

Wszystkie te kluczowe kompetencje są wzajemnie zależne, a w każdym przypadku kładzie się nacisk na krytyczne myślenie, kreatywność, inicjatywę, rozwiązywanie problemów, ocenę ryzyka, podejmowanie decyzji i konstruktywne kierowanie emocjami.

Wymienione kompetencje kluczowe powiązane są z nową podstawą programową ( Rozporządzenie MEN z 23 grudnia 2008 roku w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjów ....., załącznik nr 4).

Według powyższego rozporządzenia celem kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym jest:

- 1) przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk;
- 2) zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
- 3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Do najważniejszych natomiast umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym należą:

- 1) czytanie – umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa;
- 2) myślenie matematyczne – umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym;
- 3) myślenie naukowe – umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwa-

cjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa;

4) umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych, zarówno w mowie, jak i w piśmie;

5) umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi;

6) umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji;

7) umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się;

8) umiejętność pracy zespołowej.

W gimnazjum od kilku już lat istnieje obowiązek realizowania projektów edukacyjnych. Projekty służą zapoznaniu uczniów z nowym materiałem; zapewniają utrwalenie zdobytej wiedzy; umożliwiają kontrolę i ocenę stopnia opanowania wiedzy, uczą samodzielności, odpowiedzialności, systematyczności oraz współdziałania w grupie.

Zmieniające się społeczeństwo i nowe wyzwania stojące przed człowiekiem, wymagają nowego podejścia do współczesnej edukacji. A tym samym zmiany metod nauczania, które kształtowałyby u uczniów kreatywność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, współpracę. Chodzi też o to, aby poprzez problemowe metody nauczania wdrażać uczniów do rozwiązywania problemów w przyszłości, co jest sprawą nieuniknioną w dzisiejszej rzeczywistości. Wprowadzenie metod problemowych jest czynnikiem wzmacniającym motywację uczniów do nauki.

#### Zalecana literatura dotycząca projektów edukacyjnych:

\* K. Chałas: *Metoda projektów i jej egzemplifikacja w praktyce*, Wydawnictwo Nowa Era, Warszawa 2000

\* red. B. D. Gołębiak: *Uczenie metoda projektów*, WSiP, Warszawa 2002

\* J. Królikowski: *Projekt edukacyjny. Materiały dla zespołów między przedmiotowych*, Wydawnictwo CODN, Warszawa 2000

\* A. Mikna, B. Zając: *Jak wdrażać metodę projektów? Poradnik dla nauczycieli i uczniów gimnazjów, liceów i szkoły zawodowej*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2006

\* A. Mikna, B. Zając: *Metoda projektów w gimnazjum*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2010

\* J. Strzemieczny: *Jak zorganizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2010

\* M.S. Szymański: *O metodzie projektów*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2000

#### Akty prawne:

\* *Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie [Dz.U. L 394 z 30.12.2006].*

\* *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2009 nr 4 poz. 17)*

## Podstawy prawne projektu edukacyjnego

20 sierpnia 2010 r. Minister Edukacji Narodowej Katarzyna Hall podpisała Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.

*Jest to nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. nr 83, poz. 562 z późn. zmianami).*

Nowelizacja rozporządzenia jest konsekwencją wprowadzenia nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego. Jej wdrożenie spowodowało konieczność opracowania m. in. nowych zasad przeprowadzania sprawdzianu w VI klasie szkoły podstawowej, egzaminu gimnazjalnego oraz egzaminu maturalnego. Z uwagi na stopniowe wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego, nowelizacja rozporządzenia zmienia przede wszystkim zasady przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego, który w nowej formule został przeprowadzony po raz pierwszy w roku szkolnym 2011/2012.

#### Rozporządzenie wprowadza obowiązek realizacji w gimnazjum projektu edukacyjnego.

Po § 21 rozporządzenia w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych wprowadzony został § 21a w brzmieniu:

§ 21a. 1. Uczniowie gimnazjum biorą udział w realizacji projektu edukacyjnego.

2. Projekt edukacyjny jest zespołowym, planowym działaniem uczniów, mającym na celu rozwiązanie konkretnego problemu, z zastosowaniem różnorodnych metod.

3. Zakres tematyczny projektu edukacyjnego może dotyczyć wybranych treści nauczania określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjów lub wykraczać poza te treści.

4. Projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania:

- 1) wybranie tematu projektu edukacyjnego;
- 2) określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji;

3) wykonanie zaplanowanych działań;

4) publiczne przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego.

5. Szczegółowe warunki realizacji projektu edukacyjnego określa dyrektor gimnazjum w porozumieniu z radą pedagogiczną.

6. Kryteria oceniania zachowania ucznia gimnazjum zawarte w ocenianiu wewnątrzszkolnym uwzględniają udział ucznia w realizacji projektu edukacyjnego.

7. Wychowawca klasy na początku roku szkolnego, w którym uczniowie będą realizować projekt edukacyjny, informuje uczniów i ich rodziców (prawnych opiekunów) o warunkach realizacji projektu edukacyjnego.

8. Informacje o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego oraz temat projektu edukacyjnego wpisuje się na świadectwie ukończenia gimnazjum.

9. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, uniemożliwiających udział ucznia w realizacji projektu edukacyjnego, dyrektor gimnazjum może zwolnić ucznia z realizacji projektu edukacyjnego.

10. W przypadkach, o których mowa w ust. 9, na świadectwie ukończenia gimnazjum w miejscu przeznaczonym na wpisanie informacji o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego wpisuje się „zwolniony” albo „zwolniona”.

Począwszy od roku szkolnego 2010/2011 uczniowie klas gimnazjum, w których obowiązywała nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego, mieli obowiązek zrealizować, pod opieką nauczycieli, zespołowy projekt edukacyjny. W roku szkolnym 2010/2011 obowiązek ten dotyczył uczniów klas I i II gimnazjum, gdyż w klasach III realizowana była poprzednia podstawa programowa.

Dyrektorom szkół przybyło nowe zadanie – w porozumieniu z radą pedagogiczną musieli określić szczegółowe warunki realizacji projektu edukacyjnego, uwzględniając możliwości organizacyjne swojej szkoły oraz potrzeby uczniów. Z kolei wychowawca klasy na początku roku szkolnego, w którym uczniowie będą realizować projekt edukacyjny, poinformuje uczniów i ich rodziców (prawnych opiekunów) o warunkach realizacji projektu edukacyjnego.

Udział ucznia w realizacji projektu edukacyjnego jest brany pod uwagę przy wystawianiu ocen zachowania. Odpowiedni zapis należy wprowadzić do wewnątrzszkolnych kryteriów oceniania zachowania. Gimnazja powinny dostosować swoje statuty w tym zakresie do 30 listopada 2010 r. Stosowna adnotacja na temat udziału ucznia w projekcie oraz temat projektu powinna też być zamieszczana na świadectwie ukończenia gimnazjum.

Tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor gimnazjum może zwolnić ucznia z realizacji projektu edukacyjnego – wtedy na świadectwie ukończenia gimnazjum w miejscu przeznaczonym na wpisanie informacji o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego wpisuje się „zwolniony” albo „zwolniona”.

Każde gimnazjum jest zobowiązane do opracowania „Procedur realizacji projektów edukacyjnych”. Poniżej przykładowa procedura realizacji projektów edukacyjnych w gimnazjum.

## **PROCEDURY REALIZACJI PROJEKTÓW EDUKACYJNYCH W GIMNAZJUM NUMER .....W .....**

### **Podstawa prawna:**

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI  
NARODOWEJ

z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 30 kwietnia 2007r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. nr 156, poz. 1046)

1. Uczniowie klas II gimnazjum biorą obowiązkowo udział w realizacji projektu edukacyjnego.

2. Projekt edukacyjny jest zespołowym, planowym działaniem uczniów, mającym na celu rozwiązanie konkretnego problemu z zastosowaniem różnorodnych metod.

3. Zakres tematyczny projektu edukacyjnego może dotyczyć wybranych treści nauczania określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla gimnazjów lub wykraczać poza te treści.

4. Projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania:

- 1) Wybranie tematu projektu edukacyjnego;
- 2) Określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji;
- 3) Wykonanie zaplanowanych działań;
- 4) Publiczne przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego.

5. Szczegółowe warunki realizacji projektu edukacyjnego określa dyrektor gimnazjum w porozumieniu z radą pedagogiczną do których należy:

- 1) Dyrektor szkoły w porozumieniu z radą pedagogiczną powołuje szkolnego koordynatora projektów.
- 2) Do zadań szkolnego koordynatora projektów należy:
  - a) przygotowanie harmonogramu - wykazu projektów na dany rok szkolny **do 8 września (wzór numer 1),**

b) koordynowanie pracy nauczycieli w tym opiekunów projektów,

c) udzielanie nauczycielom pomocy merytorycznej na temat metody projektu,

d) nadzór nad dokumentacją projektów,

e) opracowanie i przedstawienie na posiedzeniu podsumowującej rady pedagogicznej sprawozdania z realizacji projektów edukacyjnych w danym roku szkolnym przez nauczycieli gimnazjum (**wzór numer 2**).

3) Nauczyciele w terminie **do 5 września każdego roku szkolnego** zgłaszają do koordynatora projektów, na piśmie tematy projektów uwzględniając cele, sposób realizacji i liczbę uczniów. **Wypełniają kartę projektu edukacyjnego (wzór numer 3)**.

4) Uczniowie w terminie **do 15 września każdego roku szkolnego** składają wychowawcy deklarację udziału w wybranym projekcie.

5) W przypadku gdy uczeń:

a) nie zdecyduje o wyborze tematu,

b) nie określi zespołu z którym będzie realizował projekt,

c) nie złoży deklaracji z powodów nie zależnych od siebie ( np. z powodu choroby) opiekun projektu włącza go do określonego zespołu, uwzględniając zainteresowania i zdolności ucznia.

6) Czas trwania projektu jest uzależniony od jego problematyki i nie powinien przekraczać **trzech miesięcy**.

7) Wychowawca klasy na początku roku szkolnego, w którym uczniowie będą realizować projekt edukacyjny, informuje uczniów i ich rodziców (prawnych opiekunów) o warunkach realizacji projektu edukacyjnego ( zapoznanie z procedurami realizacji projektów edukacyjnych).

8) Rodzicom przekazuje się informacje na temat udziału uczniów w projektach edukacyjnych na pierwszym zebraniu we wrześniu każdego roku szkolnego.

9) Dokumentacja dotycząca projektu **powinna zawierać kartę projektu (wzór numer 3) i kartę pracy zespołu (wzór numer 4)**.

10) **Dokumentację realizacji projektu przechowuje się do końca roku szkolnego, w którym uczeń kończy gimnazjum (do 31 sierpnia)**.

11) Kryteria oceniania zachowania ucznia gimnazjum zawarte w ocenianiu wewnątrzszkolnym uwzględniają udział ucznia w realizacji projektu edukacyjnego. Końcowa ocena udziału w projekcie może być także wyrażona stopniem szkolnym z przedmiotu prowadzonego przez nauczyciela realizującego dany projekt edukacyjny.

12) Informacje o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego oraz temat projektu edukacyjnego **wpisuje się na świadectwie ukończenia Gimnazjum (Uczeń uczestniczył w realizacji projektu edukacyjnego „.....”)**.

13) W szczególnie uzasadnionych przypadkach, uniemożliwiających udział ucznia w realizacji projektu edukacyjnego, dyrektor gimnazjum może zwolnić ucznia z realizacji projektu edukacyjnego (**nauczanie indywidualne, upośledzenie w stopniu umiarkowanym, autyzm, fobia społeczna, upośledzenie w stopniu lekkim**).

14) W przypadkach o których mowa w punkcie 13, na świadectwie ukończenia gimnazjum w miejscu przeznaczonym na wpisanie informacji o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego wpisuje się „zwolniony” lub „zwolniona”.

#### Zadania wychowawcy klasy

1. Zapoznanie uczniów i rodziców z procedurami realizacji projektów.

2. Zebranie informacji od uczniów o udziale w realizacji projektu.

3. Sporządzenie wykazu uczniów z tytułem wybranego projektu, nazwiskiem nauczyciela realizującego projekt i przekazanie **szkolnemu koordynatorowi do 16 września (wzór numer 5)**.

4. Stały kontakt z opiekunami projektu.

5. Sporządzenie dla każdego ucznia karty informacyjnej o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego i dołączenie jej do arkusza ocen na zakończenie roku szkolnego (**wzór numer 6**).

#### Zadania opiekuna projektu

1. Wybór zakresu tematycznego projektów z uwzględnieniem ewentualnych propozycji uczniów, ustalenie niezbędnej dokumentacji, która będzie wymagana podczas realizacji projektu.

2. Zorganizowanie spotkania z uczniami w celu zapoznania i wprowadzenia w tematykę projektów.

3. Ustalenie i omówienie wspólnie z uczniami celu projektu oraz problemu, który porusza projekt i przedstawienie dokumentacji wymaganej podczas realizacji projektu. Ustalenie zasad podejmowania decyzji i rozwiązywania ewentualnych konfliktów.

4. Przygotowanie instrukcji projektu, przedstawienie kryterium oceny projektu, zaplanowanie pracy zespołów, wybór lidera zespołu, ustalenie czasu realizacji poszczególnych zadań i terminów konsultacji.

5. **Prowadzenie dokumentacji- karty projektu (wzór numer 3) do 5 września i karty pracy zespołu przez nauczyciela realizującego projekt edukacyjny (wzór numer 4) do 31 maja**.

### **Zadania uczniów realizujących projekt**

1. Uczniowie mają obowiązek zapoznać się ze Szkolnym Wykazem Projektów Edukacyjnych sporządzonym przez szkolnego koordynatora. Wyboru tematyki projektu po zapoznaniu się z celami i problematyką należy dokonać **do 15 września każdego roku szkolnego**. Wyboru dokonuje uczeń przez zgłoszenie się do wychowawcy/nauczyciela realizującego dany projekt edukacyjny.

2. Omówienie i ustalenie zasad współpracy z opiekunem projektu przy realizacji zadań oraz podziale zadań w zespole.

3. Czynne uczestniczenie w realizacji projektu i wywiązywanie się z podjętych i przydzielonych zadań.

4. Prezentacja projektu zgodnie z przyjętymi zasadami po jego zakończeniu w terminie uzgodnionym z opiekunem projektu.

### **Realizacja Projektów**

1. Projekty są realizowane na zasadach określonych przez opiekuna oraz po rozpatrzeniu uwag uczniów biorących w nich udział.

2. Dyrektor zapewnia i stwarza warunki do realizacji projektu w ramach posiadanych środków.

### **Przykładowe formy prezentacji:**

- a) Konferencja naukowa połączona z wykładami;
- b) Forma plastyczna np. plakat, collage z opisami;
- c) Przedstawienie teatralne, inscenizacja;
- d) Wystawa wypracowanych materiałów;
- e) Prezentacja multimedialna.
- f) Książka, broszura, gazetka;
- g) Model, makieta, budowla, prezentacja zjawiska;
- h) Happening, marsz;
- i) Sesja dyskusyjna;
- j) Raport z badań;
- k) Pokaz filmu wideo;
- l) Prezentacji doświadczenia przygotowanego i wykonanego przez uczniów;
- m) Strony WWW;
- n) Konkurs dla innych uczniów;
- o) Inna, za zgodą opiekuna.

### **Realizacja projektu obejmuje**

1. Wybranie tematu projektu w terminie podanym w procedurze;
2. Opracowanie Karty Pracy Zespołu;
3. Zbieranie materiału i ich selekcja;
4. Przedstawienie rezultatów projektu.

### **Zakończenie projektu i prezentacja**

1. Projekt kończy prezentacja, której ramy oraz termin powinny być określone przez opiekuna projek-

tu w porozumieniu z dyrektorem Gimnazjum. Ostatni termin prezentacji upływa **31 maja każdego roku szkolnego**.

2. Gimnazjum w ramach posiadanych środków zapewnia obsługę techniczną prezentacji.

Projekt edukacyjny to jedna z aktywizujących metod nauczania, która stawia na wspólne działanie nauczycieli i uczniów i może być zastosowana do realizacji każdego przedmiotu. Zdaniem resortu zespołowe, planowe działanie uczniów, mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu, z zastosowaniem różnorodnych metod, sprzyja osiąganiu wysokich efektów uczenia się, rozwija samodzielność w podejmowaniu decyzji, zwiększa motywację uczniów, a także uczy dobrej organizacji pracy.

### **Numery wzorów zawartych w powyższych procedurach**

\* **Wzór numer 1:** Harmonogram – wykaz projektów na dany rok szkolny sporządzany przez szkolnego koordynatora projektów edukacyjnych do 8 września każdego roku szkolnego

L.p.	Temat projektu	Imię i nazwisko nauczyciela odpowiedzialnego za realizację projektu	Liczba uczniów
1.			
2.			
3.			

\* **Wzór numer 2:** Sprawozdanie z realizacji projektów edukacyjnych w danym roku szkolnym opracowane przez szkolnego koordynatora projektów edukacyjnych na posiedzenie podsumowującej rady pedagogicznej

### **Sprawozdanie z realizacji projektów edukacyjnych przez nauczycieli klas II Gimnazjum Numer .....w ..... w roku szkolnym ...../.....**

W roku szkolnym ...../..... nauczyciele Gimnazjum nr..... w ..... realizowali w klasach II projekty edukacyjne. W projektach wzięło udział .....uczniów. Zrealizowano .... projektów przez ..... nauczycieli. Trzech nauczycieli zrealizowało po dwa projekty

.....

W sprawozdaniu należy uwzględnić uczniów, którzy decyzją dyrektora zostali zwolnieni z realizacji projektów (podać imię i nazwisko ucznia, klasę oraz numer wydanej decyzji przez dyrektora szkoły).

**Zrealizowano następujące tematy projektów edukacyjnych przez nauczycieli gimnazjum**

L.p.	Temat projektu	Imię i nazwisko nauczyciela odpowiedzialnego za realizację projektu
1.	Na przykład: Wybory parlamentarne w Polsce. Wyborcy i wybory „Jak nas widzą ... tak nas wybiorą”	
2.	Problemy współczesnego świata „Oblicza współczesnego humanitaryzmu”	
3.	Środki masowego przekazu „Od sumeryjskiej tabliczki do Internetu”	

**Przykładowe podsumowanie i wnioski**

\* Udział uczniów w projekcie pozwolił na rozwijanie umiejętności i zainteresowań w wybranym przez siebie obszarze

\* W trakcie realizacji uczniowie wykazali się sumiennością, systematycznością i pracowitością

\* Po zrealizowaniu projektu edukacyjnego uczniowie mieli możliwość samooceny w zależności od zaangażowania w jego realizację.

Lider Projektów Edukacyjnych  
w Gimnazjum numer .....w.....

(Imię i nazwisko nauczyciela)

\* **Wzór numer 3:** Karta projektu edukacyjnego wypełniana do 5 września każdego roku szkolnego przez nauczyciela - opiekuna realizującego projekt edukacyjny i przekazywana szkolnemu koordynatorowi

**KARTA PROJEKTU EDUKACYJNEGO**

Temat projektu	
Cele projektu	
Czas realizacji	
Wielkość grupy	
Sposoby realizacji projektu	
Planowane efekty (dla uczniów, szkoły i środowiska lokalnego)	
Sposób prezentacji	

Opiekun (nauczyciel) projektu .....

\* **Wzór numer 4:** Karta pracy zespołu projektu edukacyjnego wypełniana do 31 maja każdego roku szkolnego przez nauczyciela - opiekuna realizującego projekt edukacyjny i przekazywana szkolnemu koordynatorowi

**KARTA PRACY ZESPOŁU  
PROJEKTU EDUKACYJNEGO**

Temat projektu edukacyjnego	
Opiekun (nauczyciel)	
Skład zespołu	
Zadania do wykonania i osoby odpowiedzialne	
Termin realizacji	

\* **Wzór numer 5:** Wykaz uczniów realizujących projekt edukacyjny sporządzony przez wychowawców klas i zobowiązanych do przekazania szkolnemu koordynatorowi do 16 września każdego roku szkolnego.

Lp.	Temat projektu	Imię i nazwisko ucznie	Imię i nazwisko nauczyciela – opiekuna projektu edukacyjnego
1.			
2.			

\* **Wzór numer 6:** Sporządzenie przez wychowawców dla każdego ucznia karty informacyjnej o udziale ucznia w realizacji projektu edukacyjnego i dołączenie jej do arkusza ocen na zakończenie roku szkolnego.

#### INFORMACJA O UDZIALE UCZNIA W REALIZACJI PROJEKTU EDUKACYJNEGO

Imię i nazwisko ucznia	
Rok szkolny, w którym projekt był realizowany	
Temat projektu edukacyjnego	
Imię i nazwisko nauczyciela – opiekuna projektu edukacyjnego	



**Teresa Banas-Kobylarska**

– nauczyciel historii, wiedzy o społeczeństwie, wychowania do życia w rodzinie, szkolny koordynator projektów edukacyjnych w gimnazjum oraz lider Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli w Zespole Placówek Oświatowych w Chociwlu. Egzaminator sprawdzianu po sześciolatek w szkole podstawowej oraz egzaminu maturalnego z wiedzy o społeczeństwie. Doktorantka Instytutu Pedagogiki Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego



#### V OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI

SZCZECIN 2014

#### ORGANIZATORZY:

Związek Literatów Polskich – Oddział  
w Szczecinie  
Pałac Młodzieży – Pomorskie Centrum  
Edukacji w Szczecinie

#### REGULAMIN:

Nadrzędnym celem konkursu poetyckiego jest rozbudzanie talentów oraz popularyzowanie twórczości poetyckiej młodych autorów, a także przypomnienie młodemu pokoleniu dorobku i sylwetki POETKI, wybitnej przedstawicielki polskiej liryki.

Konkurs adresowany jest do UCZNIÓW GIMNAZJÓW I WSZELKIEGO TYPU SZKÓŁ ŚREDNICH.

1. Na konkurs należy przysłać utwory dotychczas niepublikowane i nienagradzane w innych konkursach poetyckich – Wiersze o tematyce różnego postrzegania i aspektu miłości (maksymalnie 3 utwory, do 22 wersów każdy) należy nadesłać w 3 egzemplarzach **do dnia 24 grudnia 2013 r.** (nie decyduje data stempla pocztowego) na adres:

**Miesięcznik Pedagogiczny DIALOGI,**  
Pałac Młodzieży – PCE,  
al. Piastów 7, 70-327 Szczecin  
tel. 91 422 52 61

z dopiskiem:

**V OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI**  
**„O wers Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej”**  
**SZCZECIN 2014**

2. Każdy utwór powinien być oznaczony godłem/słowne lub cyfrowe, nie obrazki czy grafiki/; **to samo godło powinno występować na dołączonej kopercie, zawierającej kartkę z imieniem i nazwiskiem, adresem, adresem mailowym / telefonem/ oraz wiekiem autora, adresem szkoły, ew. nazwiskiem nauczyciela opiekuna.**

3. Organizatorzy przewidują przyznanie nagrody głównej, dyplomów i nagród książkowych.

4. Rozstrzygnięcie konkursu oraz wręczenie nagród laureatom odbędzie się **8 lutego 2014 r. w Pałacu Młodzieży w Szczecinie, al. Piastów 7, z imprezą towarzyszącą, która odbędzie się 7 lutego 2013 r. w Pałacu Młodzieży w Szczecinie**

5. Organizator – ZLP – przewiduje wydanie jubileuszowego almanachu poetyckiego zawierającego nagrodzone i wyróżnione utwory laureatów z pięciu lat trwania konkursu (bez prawa do honorarium autorskiego).

6. Wiersze nagrodzone będą zaprezentowane w Miesięczniku Pedagogicznym **Dialogi**.

7. Istnieje możliwość zapewnienia noclegu i zwrotu kosztów podróży przyjezdnym laureatom.

**ZAPRASZAMY!**

# LEMoniada – konkurs literacki i filmowy, inspirowany twórczością Stanisława Lema

Stanisław Lem jest patronem Gimnazjum nr 12 w Szczecinie. Życie, rozległa twórczość i działalność Stanisława Lema – człowieka, pisarza, wizjonera, myśliciela, futurologa, naukowca, filozofa – są niewyczerpanym źródłem pomysłów, wyzwań i zachęt do poszukiwań dla innych. Społeczność GM 12 im. Stanisława Lema – Nauczyciele i Uczniowie – przyjmując od swego patrona tę twórczą postawę, powołują do życia LEMoniadę.

LEMoniada jest konkursem literackim i filmowym, inspirowanym twórczością Lema. Nazwa konkursu odwołuje bezpośrednio do futurologicznych idei pisarza. Skojarzenia z napojem orzeźwiającym, pysznym, przyjemnym, budzącym ferment i musującym są jak najbardziej zamierzone i na miejscu. Nasza LEMoniada ma być dokładnie taka.

Prowokujemy do twórczych poszukiwań, czytania, wyobrażania, pisania, kręcenia, łączenia, współdziałania, myślenia, marzenia – jednym słowem do tworzenia. Niech będzie to nowe, odkrywcze, niebanalne, giętkie, zaskakujące, mądre, ważne, samodzielne.

„Cyberiada” Stanisława Lema – ten zbiór utworów pisarza jest tematem przewodnim pierwszej edycji LEMoniady w roku szkolnym 2013/2014. Idziemy tu za wskazówką samego autora, który uważał „Cyberiadę” za najważniejszą w swojej twórczości.

## CELE KONKURSU LEMoniada

\* Popularyzacja twórczości i nowatorskich idei Stanisława Lema.

\* Inspirowanie uczniów do poszerzania wiedzy, umiejętności i do samodzielnych, niebanalnych działań twórczych.

\* Promowanie twórczych aktywności uczniów.

\* Rozwijanie zainteresowań czytelniczych, literackich i filmowych uczniów.

\* Dbałość o wszechstronny rozwój uczniów.

\* Odkrywanie talentów.



## ZASADY OGÓLNE

1. LEMoniada, czyli konkurs literacki i filmowy, inspirowany twórczością Stanisława Lema, organizowany jest przez **Gimnazjum nr 12 im. Stanisława Lema w Szczecinie**.

2. LEMoniadę, czyli konkurs literacki i filmowy, inspirowany twórczością Stanisława Lema, kierujemy do **uczniów gimnazjów w całej Polsce**.

3. W roku szkolnym odbywa się **jedna edycja** konkursu.

4. Każda edycja jest **inspirowana jednym dziełem Stanisława Lema**, wskazanym przez organizatorów w regulaminie edycji.

**Inspiracja** to w LEMoniadzie kategoria bardzo pojemna. Przez inspirację dziełem Stanisława Lema rozumiemy, że stało się ono początkiem nowego pomysłu, podstawą refleksji, zachętą do tworzenia w ogóle, do odkrywania. Praca uczestnika konkursu może być ciągiem dalszym dzieła, jednego z jego wątków, może być jego krytyką, parafrazą lub parodią, nawiązywać do motywu, bohatera, idei czy słowa....

5. Konkurs obejmuje **trzy kategorie: wiersz, opowiadanie, film**.

6. Jeden uczestnik konkursu bierze udział **tylko w jednej**, wybranej przez siebie, kategorii.

7. W kategoriach literackich – wiersz i opowiadanie – uczniowie biorą udział **indywidualnie**. W kategorii filmowej do-

puszcza się udział **zespołów uczniowskich** do 5 osób.

### Patronat nad konkursem objęli:

Uniwersytet Szczeciński  
Zachodniopomorskie Centrum  
Doskonalenia Nauczycieli  
Wydawnictwo Literackie  
*Kurier Szczeciński*

## REGULAMIN PIERWSZEJ EDYCJI KONKURSU LEMoniada W ROKU SZKOLNYM 2013/2014

1. Pierwsza edycja LEMoniady, czyli konkursu literackiego i filmowego, inspirowanego twórczością Stanisława Lema, odbywa się w roku szkolnym **2013/2014**.

2. Oficjalne ogłoszenie i otwarcie LEMoniady odbędzie się podczas uroczystości z okazji Dnia Patrona w Gimnazjum nr 12 Szczecinie, 5 listopada 2013 r.

3. „Cyberiada” Stanisława Lema – ten zbiór utworów pisarza jest tematem przewodnim pierwszej edycji LEMoniady w roku szkolnym 2013/2014.

4. Uczestnikiem konkursu może zostać każdy uczeń gimnazjum w Polsce.

5. Konkurs obejmuje trzy kategorie:

- wiersz inspirowany książką Stanisława Lema pt. *Cyberjada*
- opowiadanie inspirowane książką Stanisława Lema pt. *Cyberjada*
- film inspirowany książką Stanisława Lema pt. *Cyberjada*.

6. Jeden uczestnik konkursu bierze udział **tylko w jednej**, wybranej przez siebie, kategorii.

7. W kategoriach literackich – wiersz i opowiadanie – uczniowie biorą udział **indywidualnie**. W kategorii filmowej dopuszcza się udział **zespołów uczniowskich** do 5 osób.

8. Prace zostaną ocenione przez jury, które powołują organizatorzy konkursu. W każdej z trzech kategorii przyznane zostaną miejsca od 3 do 1 oraz wyróżnienia.

9. Kryteria oceny:

- zgodność z tematem,
- oryginalność pracy, pomysłowość,
- poprawność językowa,
- estetyka wykonania.

10. O wynikach konkursu nagrodzeni zostaną powiadomieni telefonicznie i drogą elektroniczną. Laureaci zostaną zaproszeni na uroczyste podsumowanie edycji konkursu, wręczenie dyplomów i nagród.

11. **Termin nadsyłania prac: do 30 stycznia 2014 r.** (decyduje data stempla pocztowego).

12. Prace niezgodne z regulaminem nie będą przyjmowane. Przystąpienie do konkursu jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na przetwarzanie danych osobowych uczestnika oraz publikację jego utworów zgodnie z potrzebami organizacyjnymi konkursu.

13. Termin ogłoszenia wyników: maj 2014 r.

14. Prace należy nadsyłać na adres organizatora konkursu:

**Gimnazjum nr 12 im. Stanisława Lema**

**ul. Świętoborzyców 40**

**71-665 Szczecin**

**tel. (91) 442-36-35**

**fax. (91) 442-08-24**

**e-mail: sekretariat@gimnazjum12.szczecin.pl**

**z dopiskiem na kopercie: LEMoniada**

15. Szczegółowych informacji na temat LEMoniady udziela organizatorka, Katarzyna Wójcik, pod numerem tel. 515-298-414.

#### **A) KATEGORIA: WIERSZ**

1. W kategorii WIERSZ uczniowie biorą udział indywidualnie.

2. Uczestnik zgłasza do konkursu jeden wiersz napisany na LEMoniadę – autorski, samodzielny, niepublikowany i nienagradzany w innych konkursach, inspirowany książką "Cyberjada" Stanisława Lema (o inspiracji czyt. w Zasadach Ogólnych pkt 3.).

3. Uczestnik przesyła na adres organizatorów:

- trzy egzemplarze jednego wiersza – w postaci trzech wydruków komputerowych,
- każdy egzemplarz opatrzony jest godłem autora (godło to jednowyrazowy pseudonim),
- kartkę z informacjami o uczestniku: imię i nazwisko, dokładny adres, telefon, e-mail, nazwa szkoły, nazwisko opiekuna. Kartka powinna znajdować się w zaklejonej kopercie, opatrzonej tym samym godłem, co egzemplarze wiersza.

#### **B) KATEGORIA: OPOWIADANIE**

1. W kategorii OPOWIADANIE uczniowie biorą udział indywidualnie.

2. Uczestnik zgłasza do konkursu jedno opowiadanie napisane na LEMoniadę – autorskie, samodzielne, niepublikowane i nienagradzane w innych konkursach, inspirowane książką "Cyberjada" Stanisława Lema (o inspiracji czyt. w Zasadach Ogólnych pkt 3.).

3. Objętość opowiadania nie może przekraczać 5 stron znormalizowanego tekstu (czcionka rozm. 12, typ: Times New Roman, odstęp 1,5).

4. Uczestnik przesyła na adres organizatorów:

- trzy egzemplarze jednego opowiadania – w postaci trzech wydruków komputerowych,
- każdy egzemplarz opatrzony jest godłem autora (godło to jednowyrazowy pseudonim),
- kartkę z informacjami o uczestniku: imię i nazwisko, dokładny adres, telefon, e-mail, nazwa szkoły, nazwisko opiekuna. Kartka powinna znajdować się w zaklejonej kopercie, opatrzonej tym samym godłem, co egzemplarze opowiadania.

#### **C) KATEGORIA: FILM**

1. W kategorii FILM uczniowie biorą udział indywidualnie lub w zespołach nie większych, niż pięciosobowe.

2. Uczestnik zgłasza do konkursu jeden film, zrealizowany na LEMoniadę – autorski, samodzielny, niepublikowany i nienagradzany w innych konkursach, inspirowany książką „Cyberjada” Stanisława Lema (o inspiracji czyt. w Zasadach Ogólnych pkt 3.).

3. Czas trwania filmu – do 5 minut. Technika dowolna.

4. Uczestnik przesyła na adres organizatorów:

- film na płycie CD,
- egzemplarz płyty opatrzony jest godłem autora (godło to jednowyrazowy pseudonim),
- kartkę z informacjami o uczestniku: imię i nazwisko, dokładny adres, telefon, e-mail, nazwa szkoły, nazwisko opiekuna. Kartka powinna znajdować się w zaklejonej kopercie, opatrzonej tym samym godłem, co egzemplarz CD.

**SERDECZNIE ZAPRASZAMY DO UDZIAŁU  
I TWÓRCZEJ PRZYGODY!!!**



*Często ludzie adresują koperty pisząc zwyczajnie: „Święty Jan Paweł II – Niebo” i takie koperty bez problemu dochodzą do biura postulacji.*

## Uczcić pamięć Wielkiego Polaka

Z okazji obchodów 13. Dnia Papieskiego w Gimnazjum nr 34 w Szczecinie odbyło się spotkanie zadedykowane Janowi Pawłowi II. Spotkanie otworzył krótki rys biograficzny Papieża Polaka nawiązujący do hasła dnia: „Papież Dialogu” zaprezentowany przez młodzież: Natalię i Maćka. Na spotkaniu, które odbyło się w dwóch częściach, zorganizowanym przez katechetę p. **Przemysława Landowskiego**, głos zabrali p. dyrektor **Iwona Potrykus**, z-ca **Krzysztof Pilarz** oraz w imieniu ks. Metropolity **Andrzeja Dzięgi**, ks. dr **Paweł Płaczek**. Spotkanie uświetniła swoją obecnością p. **Aleksandra Zapotoczny**, dziennikarka i współpracownica biura postulacji ds. beatyfikacji i kanonizacji Jana Pawła II opowiadając o fenomenie procesu beatyfikacyjnego i kanonizacyjnego Papieża jakim są „Listy do Niego” pisane przez ludzi z całego świata.

„Celem spotkania – jak tłumaczyła p. **Zapotoczny**, jest przybliżenie młodym ludziom postaci Jana Pawła II; opowiedzenie o Nim tym, którzy nie mieli okazji Go spotkać. Ukazanie Jego świętości, rysując obraz Karola Wojtyły, jaki wyłonił się ze świadectw świętości, należących do dokumentacji Jego procesu”. Złożyły się nań wzruszające historie, które dotyczyły serc słuchających, m.in. referentka powiedziała: „Prawdziwym fenomenem tego procesu jest nieskończona ilość listów napisanych przez ludzi z całego świata do Jana Pawła II. A przecież nie pisze się listów do osoby zmarłej... Nie każdy jednak wie, że do postulacji trafiają także wszystkie karteczki,



koperty i listy, które pielgrzymi zostawiają na grobie Jana Pawła II, których zliczyć nie można. Te listy to świadectwa wielkości Jana Pawła II, refleksje na temat Jego pontyfikatu, wspomnienia ze spotkań z Papieżem. Ktoś wypisuje swoje intencje modlitewne, prosi o znalezienie pracy, uzdrowienie z nałogu alkoholowego kogoś z rodziny, modli się o zgodę w rodzinie, prosi o dobrego męża, ktoś inny dziękuje za odebrane łaski... Piszą rodzice, którzy zostali obdarzeni darem rodzicielstwa po latach modlitw i oczekiwania; piszą studenci prosząc o pomoc Papieża przy egzaminach. Jest dużo świadectw mówiących o duchowych uzdrowieniach, nawróceniach. Dzieci rysują swojego białego Dziadka, bo tak nazywają Ojca Świętego, z aureolą i skrzydłami... Często ludzie koperty adresują pisząc zwyczajnie: „Święty Jan Paweł II – Niebo” i takie koperty bez problemu dochodzą do biura. Wielki ukłon kieruje w stronę Dyrekcji Gimnazjum i w kierunku p. **Landowskiego** – katechety, jestem wdzięczna mu za przybliżanie uczniom – organizując takie spotkania – postaci naszego Świętego Papieża”.

Listy od wiernych są świadectwem wiary, uzdrowienia, miłości i zaufania do Papieża... Treść wielu z nich znalazła swoje miejsce w czasopiśmie *Totus Tuus* oraz publikacjach: *Cuda – Nowe Cuda – Wielka Księga Cudów* – Listy dzieci do Karola – Wydawnictwa Św. Stanisława. W przygotowaniu jest czwarta część tego zbioru, która ukarze się na kanonizację Papieża.





*Dzięki dużej aktywności przedszkolaków z Krainy Tuwima w środowisku lokalnym, nasi wychowankowie są bardzo zintegrowani, dobrze się razem czują, są wyposażeni w wiedzę, która ułatwia im start szkolny.*

## Co daje dziecku wyjście poza teren przedszkola?

Przedszkole jest miejscem, w którym dziecko spędza większość czasu w ciągu dnia. To tutaj uczy się odpowiedzialności, samodzielności, współpracy. Dlatego tak ważne jest, aby chętnie do niego uczęszczało. Powinno się je zachęcać do wszelkich działań i motywować na różne sposoby do poznawania otaczającego je świata. Dziecko w wieku przedszkolnym najlepiej uczy się poprzez empiryzm. Łatwiej zapamiętuje i przyswaja to, czego może doświadczyć, przeżyć, poczuć. Dlatego należy dostarczać wielu bodźców, pobudzających wszystkie zmysły i bezpośrednio oddziałujących na rozwój psychofizyczny przedszkolaka. Niestety nie wszystkie działania można podjąć na miejscu w przedszkolu, dlatego tak ważne jest zapewnienie dzieciom wyjść poza jego teren.

Przedszkolaki uwielbiają przedsięwzięcia organizowane poza placówką. Dlatego należy uwzględniać ich potrzeby i jeśli jest możliwość ciekawego wyjścia poza teren przedszkola należy to uczynić.

Przedszkole Publiczne nr 72 „Kraina Juliana Tuwima” od lat uczestniczy w różnych przedsięwzięciach poza terenem placówki. Chętnie wychodzimy do muzeum, teatru, kina, na koncerty. Korzystamy z zaproszeń różnych instytucji, które organizują spotkania tematyczne dla dzieci. Wyjścia te kształtują umiejętności społeczne dzieci. Wdrażają do porozumiewania się z dorosłymi. Są także świetną lekcją przestrzegania zasad ustalonych w grupie, a także



uczą odpowiedzialności. Mają też na celu integrację grupy, doskonałą współdziałanie w zespole. Dzięki uczestnictwu w lekcjach otwartych, czy też spotkaniach ze specjalistami w danej dziedzinie dzieci pogłębiają swoją wiedzę. W ten sposób można odkryć ukryte zainteresowania dzieci, czy też ich talenty. Chcąc wzbogacić naszych wychowanków w wiedzę środowiskową oraz podnieść poziom świadomości ekologicznej przedszkolaków, jeździmy do Edukacyjnej Pracowni Przyrodniczej „Na Głębokim” i bierzemy udział w lekcjach ekologicznych, które obejmowały następującą tematykę:

„ABC zachowania się w lesie”.

„Jak pomóc zwierzętom przetrwać zimę?”

„Tropy zwierząt”.

„Fakty i mity z życia jeży”.

Spotkania były prowadzone przez panią Izabelę Cichuńską z Urzędu Miasta Szczecin. Bogate wyposażenie pracowni w pomoce edukacyjne oraz bliskość lasu umożliwiły nam udział w ciekawych zajęciach w osobliwej i niecodziennej scenierii.

Uczestniczyliśmy również w lekcji w terenie, którą poprowadziła pani Renata Wiśniewska, współpracująca z Ligią Ochrony Przyrody pt.: „Poznanie drzew wszystkimi zmysłami w Parku Kasprowicza”. Kolejny raz dzieci przekonali się, że Szczecin słusznie nazywany jest miastem zieleni.

Mając na uwadze wszechstronny rozwój swoich wychowanków, staramy się jak najlepiej zadbać o rozwój kulturalny dzieci, poprzez uczestnictwo w warsztatach i lekcjach muzealnych organizowanych przez Muzeum Narodowe. Szczególnie polecamy wystawy pt.:

„W Afrykańskiej wiosce”,

„Od giermka do rycerza”,

„Szczecin dziadków i pradziadków”,

„Przy świątecznym stole. Boże Narodzenie – polskie tradycje i zwyczaje”.

Niezapomnianą lekcją muzealną była „Historia szczecińskiej komunikacji” w Muzeum Techniki i

Komunikacji. Dzieci poznały cuda techniki z czasów swoich dziadków.

Dzieci mogły poszerzyć swoją wiedzę i zdobyć nowe doświadczenia uczestnicząc:

- w wystawie interaktywnych doświadczeń
  - Eureka,
- w koncertach muzycznych w Zamku Książąt Pomorskich,
- w seansach filmowych w kinach: Helios i Multikino,
- w przedstawieniach teatralnych wystawianych w Teatrze Lalek Pleciuga,
- prelekcjach ekologicznych w Klubie Akwarystów „Molineja”,
- w wycieczkach edukacyjnych połączonych z warsztatami ekologicznymi: do Brzózek i Smętowic, w których dzieci zwiedzały gospodarstwa agroturystyczne, do Ogrodu Dendrologicznego w Glinnej i Przelewicach, w których podziwiała piękno przyrody w różnych porach roku, do Trzebieży, Skarbimierzyc, Najderówki i wielu innych ciekawych miejsc, których nie sposób wymienić, a które z pewnością na długo zapadną w pamięci naszych wychowanków.

Rozwijając u dzieci pasję do słuchania, a w przyszłości do czytania książek wzięliśmy udział w warsztatach pt. „Przecinek i kropka” w salonie Empik. W formie zabawy, zgadywanek, poznaliśmy historię alfabetu, pisma i druku, a także proces powstawania książki.

Nasze przedszkole jest miejscem nie tylko bliskim i miłym dzieciom, ale i integrującym środowisko. Otwartość na wpływy środowiska przejawia się we współpracy z rodzicami, instytucjami oświatowym i kulturalnymi.

Od 5 lat nasze przedszkole współpracuje z Domem Kultury „Słowianin” w Szczecinie, który to współorganizuje cykl imprez edukacyjnych dedykowanych wychowankom szczecińskich przedszkoli i uczniom najmłodszych klas szkół podstawowych.



Imprezy te mają na celu prowadzenie długofalowych działań polegających na:

- \* budzeniu, kształtowaniu i budowaniu świadomych postaw ekologicznych,
- \* promocji sportu i zasad aktywnego wypoczynku,
- \* doskonaleniu znajomości zasad bezpieczeństwa i przepisów ruchu drogowego,
- \* doskonaleniu umiejętności współpracy i rywalizacji zgodnie z zasadą FAIR-PLAY.

Wychowankowie naszego przedszkola uczestniczyli w wielu imprezach w ramach cyklu „Eko-przedszkolak”:

– **„Bezpieczny Przedszkolak”** – impreza realizowana w formie gier i zabaw edukacyjnych, we współpracy ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne.

– **„Przygotuj rower do sezonu”** – impreza sportowo-rekreacyjna propagująca zasady zdrowego i aktywnego wypoczynku oraz kształtująca umiejętności z zakresu znajomości zasad bezpieczeństwa i przepisów ruchu drogowego.

– **„Remondis odjazd śmieci”** – akcja uświadamiająca młodemu pokoleniu, poprzez gry i zabawy ekologiczne, korzyści wynikające z ochrony środowiska i segregacji odpadów. Dzieci poprzez zabawę, gry, konkursy, program artystyczny i zajęcia edukacyjne mogły się dowiedzieć między innymi jak należy segregować odpady oraz jakie znaczenie w życiu człowieka odgrywa środowisko.

– **„Międzyprzedszkolny Turniej Piłki Nożnej Szczecin Cup”** – impreza odbywająca się na stadionie POGOŃ Szczecin, w ramach międzynarodowego turnieju piłki nożnej chłopców. Przedszkolaki rywalizowały ze sobą rozgrywając krótkie mecze w piłce nożnej, w specjalnie przygotowanych boksach. Nad całością czuwali przedstawiciele PZPN-u, którzy zapewnili mnóstwo sprzętu sportowego potrzebnego do zabawy.

– **„Zarybianie Jeziora Głębokiego. I znów będą śpiewały ryby”** – impreza ekologiczna realizowana nad Jeziorem Głębokie w formie gier i zabaw edu-





cyjnych, uświadamiająca dzieciom korzyści płynące z ochrony wód i stworzeń w nich żyjących. Na miejscu na przedszkolaki czekało mnóstwo atrakcji: ekologiczny quiz, wystawa żywych ryb słodkowodnych, wspólna gimnastyka, gry, zabawy i konkursy z nagrodami, prelekcje i pogawędki dotyczące ochrony wód, lasów, zwierząt. Każde dziecko indywidualnie otrzymywało rybkę i wpuszczało ją do wody. Do jeziora trafił narybek drapieżników takich jak szczupak, sandacz, węgorz oraz sum. Zadaniem tych ryb jest ograniczenie ilości ryb karpiowatych a dzięki temu zwiększanie ilości zooplanktonu, którego obecność wpływa na poprawę jakości wód jeziora.

– „**Święto Pieczonego Ziemniaka**” – impreza propagująca poprzez gry i zabawy edukacyjne, zasady aktywnego wypoczynku i zdrowe żywienie. Święto Pieczonego Ziemniaka to impreza o charakterze sportowo – rekreacyjnym i poza konsumpcją dań ziemniaczanych na uczestników czekał szereg konkursów i zabaw. Dzieci śpiewały piosenki i recytowały wiersze. Można było też podziwiać ziemniaczane stworki wykonane przez dzieci. W przerwie między konkurencjami muzyka zapraszała dzieci i rodziców do tańca. Zwieńczeniem ziemniaczanej imprezy była degustacja przepysznych dań ziemniaczanych.

– „**Grzybobranie z przedszkolakiem**” – spotkanie uświadamiające młodemu pokoleniu korzyści płynące z ochrony środowiska, w myśl zasady: „Las to nasze wspólne dobro”. Impreza integrująca dzieci, rodziców i pracowników szczecińskich przedszkoli. W programie imprez nie brakowało atrakcji, było coś dla małych i dużych: spotkanie z leśnikiem, strażą leśną, pokaz ratownictwa medycznego, lekcja edukacji na temat zachowań w lesie. Były także prezentacje artystyczne w wykonaniu przedszkolaków no i oczywiście zbieranie grzybów, które to można było wymienić na nagrody.

– „**Międzyprzedszkolny Turniej Minigolfa**” – impreza odbywająca się na terenie Minigolfa w parku Kasprowicza, propagująca aktywny wypoczynek. Dzieci dowiedziały się, na czym polega gra w golfa, jak zbudowany jest kij, po co zawodnicy noszą ze



sobą tak olbrzymie torby. Rozegrały także turniej, w którym brały udział pięciosobowe zespoły.

– „**Sportowe powitanie Jesieni z Moniką Pyrek**” – spotkanie odbywające się na Stadionie lekkoatletycznym w Szczecinie, będące doskonałą okazją do rozwijania sprawności fizycznej dzieci, poprzez wspólną gimnastykę z panią Moniką Pyrek, gry i zabawy sportowo - rekreacyjne. Pani Monika Pyrek, serdecznie i ujmująco opowiedziała dzieciom o zaletach wynikających z uprawiania sportu. Przeprowadziła z dziećmi ćwiczenia rozgrzewające, niezbędne do przygotowania do skoku o tyczce. Skok ten wykonany dzięki pomocy mistrzyni, sprawił naszym młodym sportowcom dużą satysfakcję i wywołał uśmiech zadowolenia. Każdy z przedszkolaków otrzymał pamiątkowy medal oraz zdjęcie z autografem Moniki Pyrek.

Wyjścia poza teren przedszkola umożliwiają dzieciom zdobycie nowych doświadczeń. Podczas odbywających się imprez wychowankowie mieli niejednokrotnie okazję do zaprezentowania swoich umiejętności wokalnych, tanecznych i recytatorskich. Swoimi występami urozmaicili wiele spotkań. Dzięki dużej aktywności przedszkolaków z Krainy Tuwima w środowisku lokalnym, nasi wychowankowie są bardzo zintegrowani, dobrze się razem czują, są wyposażeni w wiedzę, która ułatwia im start szkolny. Wspólne wyjścia poza teren przedszkola bogate są w radosne momenty. Radość dzieci połączona ze zdobywaniem wiedzy w terenie to jeden z priorytetów działalności naszego przedszkola.

#### Nauczycielki Przedszkola Publicznego nr 72



mgr  
**Agnieszka  
Bis-  
Wilczyńska**



mgr  
**Joanna  
Wysocka**



## Reforma oświaty – krótkowzroczna polityka i brak konsekwencji

Z ogromnym rozczarowaniem przyjęliśmy informację o tym, że Sejm RP odrzucił w głosowaniu wniosek o referendum edukacyjne. Wniosek, który mógł być początkiem merytorycznej debaty o stanie polskiej oświaty i który miał dać możliwość wypowiedzenia się całemu społeczeństwu, jak tę oświatę chciałoby zobaczyć. Milion głosów Polaków zebranych w stosunkowo krótkim czasie pod wnioskiem o samo przeprowadzenie referendum, tak aby wszyscy dorośli obywatele Polski mogli wyrazić swoje zdanie – został zlekceważony. Jakość edukacji jest kwestią żywotną dla niemal wszystkich, bo każdy z nas ma, miał lub może mieć dzieci w szkole. Tymczasem ten ważny głos i ta prośba o umożliwienie wyrażenia zdania przez obywateli stały się zakładnikiem w politycznej grze o zachowanie stołków polityków, jedności koalicji rządowej, a także udowodnienie kto jest silniejszy w tej sprawie. Być może w wyniku referendum okazałoby się, że większość Polaków akceptuje obecny system i dzisiejszy stan szkół oraz programów nauczania – wtedy mielibyśmy jasną sytuację i sprawa by się zakończyła. Ale posłowie koalicji i rząd nie są w ogóle zainteresowani tym, aby usłyszeć co suweren – który wybrał ich jako swoją reprezentację – ma do powiedzenia.

Zastanawia mnie, czy ten lęk przed usłyszeniem głosu Polaków w referendum nie jest spowodowany tym, że rząd i posłowie PO oraz PSL zdają sobie sprawę, iż szkoły nie są gotowe na reformę. Że gimnazja nie są popularne jako forma nauki. Że obecny program nauczania historii w liceach nie jest dobry, bo jest okrojony do granic możliwości. Że samorzady likwidują dołownie szkoły w imię pseudo oszczędności, bez oglądania się na interes społeczny i wbrew woli społeczności lokalnych, co należałoby bezwzględnie ukroić. I to z tego panicznego lęku wzięły się desperackie konferencje prasowe kuratorów oświaty, podczas których dowiadaliśmy się w jednym zdaniu, że tzw. Raport o stanie przygotowania szkół jest nierzetelny, bo szkoły są świetnie przygotowane, po to, by w następnym zdaniu usłyszeć, że kuratorium nie może ocenić przygotowania szkół, bo nikt nie określił kryteriów takiej oceny. I to obawa przed usłyszeniem głosu ludzi, którzy na co dzień są w szkołach obecni, którzy stykają się ze szkolną rzeczywistością spowodowała, że demokracja w głosowaniu sejmowym poległa. Pozostałe pytania referendalne całkowicie zaś pominięto, nie dostrzegając skali problemu.

Jaki będzie efekt podjętej decyzji Sejmu w sprawie obniżenia wieku edukacji szkolnej? Najprawdopodobniej za kilka lat będziemy mieli jeszcze większe niż dziś problemy z wynikami z egzaminów zewnętrznych, bo

młodsze dzieci siłą rzeczy zaczną poziom zaniżać. Będziemy z publicznych środków dokładać coraz więcej na kolejne szumne programy „indywidualizacji nauczania”, na zajęcia wyrównawcze, na wspomaganie uczniów mających problemy z nauką z uwagi na młodszy wiek. Bo od IV klasy zaczną się największe problemy z nauką. Ale to już nie będzie problem rządzących, tylko nas – rodziców. I problem nauczycieli, którzy rozliczani będą z wyników nauczania, a na co dzień – szczególnie w klasach IV będą borykać się z dziećmi, które nie będą nadążać z materiałem, które nie będą rozumieć abstrakcyjnych pojęć lub nie będą potrafiły poradzić sobie z nakładaną o rok wcześniej presją czasu i ilości materiału. Już dzisiaj, w trakcie dotychczasowej dyskusji o obniżeniu wieku szkolnego, wielu pedagogów nauczających w klasach IV -VI zwracało na to uwagę i podkreślało jako istotny problem.

Pierwsze próby wprowadzenia reformy dla 6-latków podjęto już w 2008 roku. Od tamtej pory trwało dostosowywanie szkół i programu nauczania do obniżonego wieku edukacji - jak wykazały m.in. kontrole NIK prowadzone w 2013 r. nadal w wielu szkołach stwierdzono liczne braki i niedociągnięcia. Wyniki kontroli Izby potwierdzają zatem obawy rodziców i zgłoszenia o niewystarczającym stanie przygotowania placówek i nauczycieli. Teraz, kiedy 6-latki pójdą do I klasy na mocy ustawy, a widmo referendum w tej sprawie odeszło w niebyt, czy ktoś naprawdę wierzy, że samorzady przejmą się koniecznością dalszych prac nad stanem szkół? Przecież dzieci młodsze i tak do nich trafiają, niezależnie od stanu i przygotowania placówek. Już dzisiaj rodzice wspomagają szkoły w remontach, uzupełnieniu wyposażenia, pracach dostosowawczych – do tej pory samorzady jeszcze wydawały dodatkowe środki, aby jak najwięcej rodziców zachęcić do zapisania dzieci do szkoły. Dzisiaj dostosowanie szkół spadnie już w większym stopniu na barki dyrektorów szkół, nauczycieli i samych rodziców. I to oni będą musieli poradzić sobie z problemami w nauce młodszych dzieci. Dzieci, które jeszcze niedawno, aby pójść do szkoły w wieku 6 lat musiały przejść szereg badań psychologicznych – pedagogicznych i uzyskać pozytywną opinię specjalistów, a które teraz decyzją urzędniczą nadają się do nauki już bez żadnych wymogów. I które w skrajnych przypadkach zdawać będą maturę nie mając ukończonych 18 lat (w przypadku osób urodzonych w grudniu matura będzie dotyczyć młodzieży w wieku 17,5 lat). W efekcie świeżo upieczeni abiturienti nie będą mieć zdolności do czynności prawnych. Zatem na rynek pracy trafiają jako młodociani pracownicy (których nie każdy pracodawca będzie chciał zatrudnić), albo będą potrzebować zgody rodziców, aby w ogóle zdawać na studia. O takich absurdach już nikt nie myśli, bo wszyscy skupili się na dywanikach, na ławkach, placach zabaw – problemach istotnych, ale nie jedynych. Skutki tej krótkowzrocznej polityki edukacyjnej odczuwać zatem będziemy jeszcze przez wiele lat.

**Radosław Majcher**

– Stowarzyszenie Rodzice dla Szczecina

## UCZEŃ SZEŚCIOLETNI – SPECYFICZNE CECHY ROZWOJOWE

Uczeń 6-letni rozpoczynający naukę w szkole wkracza do niej z dużą ilością przeżyć i doświadczeń, które miały pewien wpływ na kształtowanie się w nim określonych cech osobowościowych oraz kreowały jego indywidualność. Jest to czas, w którym z okresu średniego dzieciństwa (wiek przedszkolny) wkracza w dzieciństwo późne (młodszy wiek szkolny). Jego aktywność o charakterze spontanicznym i nastawionym głównie na zabawę przekształca się w system działań kierowanych przez obowiązki, stałe zadania i normy społeczne. Jest to moment w jego rozwoju, który niesie ze sobą wiele nowych zadań rozwojowych, którym dziecko musi poddać. Rozwój psychoruchowy dziecka podlega dużemu skokowi rozwojowemu, który właśnie przypada około 6 roku życia. Zmiany o charakterze rozwojowym są w tym momencie bardzo ważne, ponieważ są długotrwałe i z reguły mają charakter stały. Następują one we wszystkich sferach rozwojowych, uaktywnia się układ hormonalny, który ma wpływ na rozwój fizyczny, dojrzewa również układ nerwowy. Od tego, jak przebiegną te zmiany będą zależały możliwości dziecka i jego zdolność przystosowania się do wymagań, które stawia przed nim współczesna szkoła.

### ZMIANY W ROZWOJU FIZYCZNYM

Sylwetka 6-latka jest coraz bardziej proporcjonalna, wydłużeniu ulegają kończyny dolne tułów, twardnieją kości, zaczyna się pierwszy etap kostnienia nadgarstka, dzięki czemu poprawia się płynność i szybkość ruchów rąk tak ważna przy nauce pisania rysowania, lepienia, wycinania. Zaczyna być samodzielny przy ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu załatwianiu potrzeb fizjologicznych, zmniejsza się ilość tkanki tłuszczowej, zwiększa się odporność na zmęczenie. Dzięki dojrzewaniu układu, nerwowego następuje doskonalenie ruchów. Dzieci w tym wieku swobodnie biegają, skaczą, wspinają się, mają ogromną potrzebę ruchu. Mięśnie stają się silniejsze, silniej się kurczą, ma to wpływ na siłę zwieraczy. Rozwojowi ulegają wszystkie narządy wewnętrzne, polepsza się praca serca, płuc, zwiększa się pojemność żołądka.

### ZMIANY W UKŁADZIE NERWOWYM

Bardzo ważne są zmiany następujące w układzie nerwowym, ponieważ to one odpowiadają za istotne różnice między dziećmi starszymi a młodszymi, decydują o ich sukcesach i powodzeniu w nauce. Zmiany zachodzą w dojrzewaniu receptorów zmysłów (ostrość wzroku, odbieranie barw, bodźce słuchowe, smakowe, dotykowe) dojrzewają obszary kory mózgowej odpowiedzialne za typowe czynności szkolne, za polepszenie koordynacji i płynności ruchów, ponadto wypuski komórek nerwowych ulegają wydłużeniu, co ma wpływ na szybkość oraz dokładność przewodzenia

różnych impulsów nerwowych. Zmianie ulegają procesy myślowe (początek myślenia konkretno-wyobrażeniowego na konkretnych). Ma to wpływ na tworzenie się pojęć matematycznych. Dojrzewa cały układ nerwowy, który wpływa na zdolność skupiania uwagi (początek uwagi dowolnej), poprawia się zdolność zapamiętywania (polepsza się pamięć trwała).

### ROZWÓJ SPOŁECZNO-EMOCJONALNY

Rozumiemy przez to zdolność do współdziałania w grupie rówieśniczej, ponadto zaliczamy do tego również znajomość norm społecznych, praw i obowiązków (gotowość do przyjęcia roli ucznia), które dziecko poznaje w zabawie przez nawiązywanie interakcji z rówieśnikami, którzy stają się w jego rozwoju niezbędnym czynnikiem socjalizacji i rozwoju osobowości. Powstają pierwsze przyjaznie, powstają mniejsze grupki, które wspólnie się bawią. Rozwój społeczny powiązany jest z rozwojem fizycznym, psychicznym, oraz z kontaktami z dorosłymi i rówieśnikami. Rozwijają się zachowania prospołeczne np. zdolność do odczuwania empatii, jednocześnie pojawiają się zachowania negatywne np. agresja. Sześcioletek rozumie emocje własne oraz innych osób, zaczyna panować nad ekspresją własnych emocji. Potrafi przewidzieć skutki swego zachowania związane z wyrażanymi przez inne osoby emocjami. Rozwija się osobowość dziecka, ustala się tożsamość płciowa, zaczyna być zdolne do samokontroli – coraz częściej nie ulega natychmiastowemu działaniu i ujawnianiu własnych emocji, potrafi dostosować się do poleceń i kierowanych do niego próśb. Mimo tych zmian, w sytuacji wywołującej silne emocje, dzieci kierują się nie wiedzą tylko właśnie emocjami, nadal wymagają opieki i delikatnego nadzoru ze strony dorosłych.

### PODSUMOWANIE

Należy pamiętać, że rozwój każdego dziecka przebiega indywidualnie, mimo określonych norm rozwojowych między dziećmi mogą występować znaczne różnice. Oznacza to, że konkretna cecha rozwojowa u jednego dziecka będzie bardziej nasiloną, a u innego mniej, ponieważ na jego rozwój mają wpływ czynniki genetyczne i środowiskowe. Mając to na uwadze, należy pamiętać o indywidualnym podejściu do każdego dziecka i harmonijnym stymulowaniu jego rozwoju, ponieważ różnią się one charakterem, potencjałem intelektualnym, sprawnością fizyczną, rozwojem emocjonalnym i społecznym.

### BIBLIOGRAFIA:

1. B. Janiszewska, *Diagnoza przedszkolna*, 2012
2. B. Janiszewska, *Sześcioletni uczeń, Otwórzmy dziecko drzwi*, 2009
3. K. Dąbek, *Sześcioletek w szkole, Życie Szkoły*, 2011, nr. 2
4. MEN, Warszawa, 23.12.2008 r. *Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych*.

**Opracowała:**

**mgr Danuta Obara**

– nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Szczecinie



Właśnie ukazała się biografia jednego z najwybitniejszych i najbardziej lubianych, a zarazem najskromniejszych i najskrytszych polskich aktorów. Janusz Gajos, „Chłopak z Zagłębia” wszystko co osiągnął, zawdzięcza uporowi, pracy i wielkiemu talentowi. Od ponad pięćdziesięciu lat wszyscy chcą go oglądać, więc każdy chce z nim pracować. I podziwiać kolejne role na deskach teatrów, w kinie, telewizji i na estradach.

Książka „Gajos” to przenikliwy, bogato ilustrowany portret wybitnego, niezwykle lubianego aktora, który już od debiutanckiej roli Janka w „Czterech Pancernych” cieszy się ogromną popularnością. Ta biografia pozwala prześledzić jego drogę osobistą i artystyczną, podejrzeć tajemnice warsztatu, dowiedzieć się, co myśli o swoim zawodzie, i przypomnieć sobie jego kreacje teatralne, filmowe i telewizyjne.

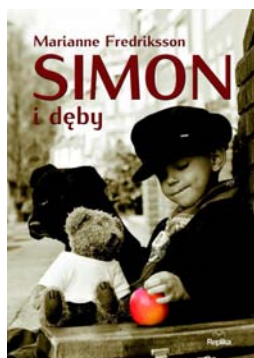
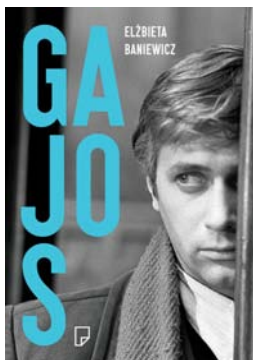
### **Gajos**

Elżbieta Baniewicz

Wydawnictwo Marginesy, 2013

Zachęcam również do sięgnięcia po ujmującą i ciepłą historię o przyjaźni, dorastaniu oraz poszukiwaniu własnej tożsamości w świecie skażonym wojną.

Nad Europą wiszą ciemne chmury – zwiastun II wojny światowej. Choć podczas konfliktu Szwecja zachowuje neutralność, nie oznacza to, że wszyscy mogą spać spokojnie. Karin i Eryk Larssonowie, bezdzietne małżeństwo, wychowuje pod swoim dachem młodego Simona. Chłopiec nawet nie domyśla się, że „matka” i „ojciec” nie są jego prawdziwymi rodzicami, choć czuje, jak wiele go



od nich różni, nie tylko fizycznie. Karin i Eryk za wszelką cenę starają się ukryć przed Simonem jego prawdziwe, żydowskie pochodzenie – zwłaszcza gdy do kraju docierają echa fali antysemityzmu...

Książka „Simon i dęby” została przez szwedzkich krytyków okrzyknięta jedną ze stu najlepszych powieści na świecie. W 2011 roku na jej podstawie nakręcono poruszający dramat psychologiczny „Simon och ekarna” (tytuł polski: „Simon i dęby”).

### **Simon i dęby**

Marianne Fredriksson

przekład: Zofia Rastawska

Wydawnictwo Replika, 2013

W zakamarkach każdego domu kryje się mnóstwo historii. Polecam książkę, która zagląda w życie prywatne przez mikroskop. Bill Bryson napisał pouczającą i wciągającą historię domowych sprzętów. Jak twierdzi autor, większość najważniejszych odkryć ludzkości można znaleźć w czterech ścianach domów, w których mieszkamy. Zainspirowało go to do podjęcia podróży po własnym domu, starej plebanii w Norfolk - wędrował od pokoju do pokoju i zastanawiał się, jak powstały zgromadzone tam przedmioty codziennego użytku.

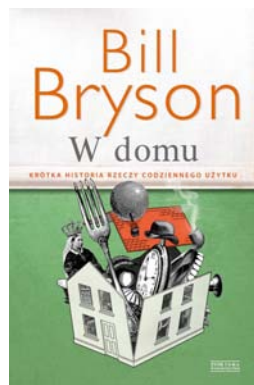
Przy okazji przeprowadził gigantyczne badania absolutnie wszystkiego, od architektury po elektryczność, od przechowywania żywności po epidemie, od handlu przyprawami po Wieżę Eiffla, od krynolin po ubikacje. Spentrował również genialne, twórcze i często ekscentryczne umysły, które stały za różnymi wynalazkami z tych dziedzin. I odkrył, że chociaż z pozoru w naszym codziennym życiu nie ma niczego niezwykłego, w zakamarkach każdego domu kryje się mnóstwo historii, fascynujących ciekawostek, a nawet niebezpieczeństw.

### **W domu. Krótka historia rzeczy codziennego użytku**

Bill Bryson

przełożył: Tomasz Bieroń

Wydawnictwo Zysk i S-ka, 2013



Opracowała:

**Monika Wilczyńska**

– miłośniczka książek i czytania.

Od 2011 roku prowadzi portal

**SzczecinCzyta.pl**

Szczeciński Program Edukacji Wodnej  
i Żeglarskiej „Morze przygody  
– z wiatrem w żaglach”

## Piękne żaglowce „Wodowanie” przy Wałach Chrobrego

Najpiękniejsze są pod pełnymi żaglami, na pełnym morzu, ale i w portach wzbudzają zachwyt i są chętnie zwiedzane. Taka kolejna gratka dla miłośników wielkich żagli i żaglowców była właśnie w dniach 18-20 października w Szczecinie, gdzie przy Wałach Chrobrego cumował nasz szkolny i morski „Ambasador Szczecina”, czyli znany w całym świecie żaglowiec „Dar Młodzieży”. Fregata została oficjalnie powitana przy nabrzeżu, a potem można ją było bezpłatnie zwiedzać przez wszystkie dni postoju przy Wałach Chrobrego. Morski Szczecin ugościł wszystkich chętnych zarówno na powitanie żaglowca jak i do zwiedzania, szczególnie dzieci i młodzież ze Szkolnych Kół Edukacji Morskiej.

To jeszcze nie wszystko – także w piątek 18 bm. o godz. 13.00 na pokładzie żaglowca odbyła się uroczystość wodowania albumu „Żaglowce w Szczecinie”, autorstwa znanego fotografika, globtrotera, dziennikarza, rybaka dalekomorskiego i człowieka morza – Marka Czasnojcia. Od 45 lat fotografuje morze, żaglowce oraz wielkie wydarzenia żeglarskie, a w ostatnim albumie sięgnął też do przedwojennych fotografii, dawnych rycin, malarstwa oraz do swoich współczesnych zdjęć i stworzył bogate archiwum szczecińskich wizyt wielkich i mniejszych jednostek pod żaglami. To już zresztą drugie wydanie albumu, uzupełnione o niezapomniany szczeciński finał regat The Tall Ships Races'2013. Matką chrzestną albumu była Elżbieta Malanowska, a uroczystość poprowadziła żeglarzka i dziennikarka Mira Urbaniak..

Trzymasztowa fregata szkoleniowa „Dar Młodzieży” – dł. 109 m, pow. żagli ok. 3 tys. m kw. - to jeden z najpiękniejszych i największych żaglowców świata, zbudowany w Stoczni Gdańskiej w 1981 roku, w serii



słynnych „choreniówek”. Od 1982 roku pływa po morzach i oceanach świata sławiąc Polskę i białoczerwoną. Do końca 2012 roku odbył 174 podróże morskie oraz 623 razy zawinął do portów całego świata. Armatorem żaglowca jest Akademia Morska w Gdyni, na jego pokładzie wielokrotnie odbywali też praktyki studenci szczecińskiej WSM i AM (m.in. w rejsie dookoła świata), a także słuchacze średnich szkół morskich z Pomorza Zachodniego (ze Szczecina, Świnoujścia, Kołobrzegu i Darłowa). Praktycznie corocznie żaglowiec wizytuje też Szczecin - jak tym razem – w tym także czasem z młodzieżową „tolszypową” reprezentacją naszego miasta na pokładzie. Przy zwiedzaniu żaglowca warto zwrócić uwagę, że na bezanmaszcie umieszczony jest na stałe herb Szczecina (odpowiednio na fokmaszcie i grotmaszcie są herby Gdyni i Gdańska). Jako „Ambasador Szczecina” podnosi też podczas żeglugi i podczas parad dwa żagle z naszym Gryfem, ufundowane przez miasto Szczecin...

Tekst i zdjęcia: **Wiesław Seidler**

Na zdjęciach: „Dar Młodzieży” – na pełnym morzu, w Gdyni i w Szczecinie





## To już jesień w Centrum Żeglarskim...

Liczne grupy dzieci i młodzieży przebywające w Centrum Żeglarskim to codzienność. Przychodzą grupami z opiekunami lub indywidualnie, aby każda wolną chwilę poświęcić swojej pasji.

Dzieci, młodzież, nauczyciele ze szczecińskich placówek i Kół Edukacji Wodnej wraz z rodzicami uczestniczyli w uroczystym zakończeniu sezonu żeglarskiego (19.10.br).

Wśród gości: Dyrektor Wydziału Oświaty UM, radny Rady Miasta Szczecin oraz Prezes Związku Żeglarskiego. Był gościem honorowym – Prezydent Miasta Szczecin Piotr Krzystek.

W swoim wystąpieniu Pan Prezydent szczególnie podziękowania skierował do nauczycieli-instruktorów oraz młodzieży za codzienną pracę, udział w regatach The Tall Ships Races, Złocie Żaglowców i wkład w morski Szczecin. Po wystąpieniu gości zaprezentowały się dzieci z Przedszkola Publicznego Nr 27 „Żagielek”.

Padła komenda „Bacność... do opuszczenia bandery”. Kpt Mieczysław Ircha poprowadził ceremonię opuszczenia bandery.

Zakończenie sezonu to okazja do wręczenia podziękowań i pamiątkowych dyplomów dla młodzieży uczestniczącej w zajęciach prowadzonych w Centrum Żeglarskim. Na koniec wszyscy zostali zaproszeni na wspólne ognisko z kiełbasą.



*W jednym miejscu zebrane są wszystkie organizowane w Polsce konkursy.*

**Edukacja artystyczna**

**planeta  
sztuki**

Z myślą o przedszkolakach, uczniach wszystkich typów szkół, studentach, nauczycielach plastyki, fotografii i grafiki komputerowej, artystach, placówkach oświatowo-kulturalnych i edukacyjnych, seniorach oraz dla tych wszystkich, którzy chcą promować swoje przedsięwzięcia artystyczne zarówno o zasięgu regionalnym, ogólnopolskim czy międzynarodowym – powstał serwis tematyczny **PlanetaSztuki.pl**. Jest on ukierunkowany na czytelników interesujących się sztuką zarówno w sensie amatorskim, hobbystycznym, jak i profesjonalnym.

Dla nauczycieli szkół, przedszkoli i ośrodków kultury, którzy chcą promować i rozwijać artystyczne talenty to cenna pomoc, bowiem na łamach serwisu promowane są różnego rodzaju imprezy plastyczne, konkursy, wystawy i wernisaże, szkolenia, kursy, warsztaty, plenery, obozy artystyczne, spotkania, zabawy, zajęcia, nabory do szkół i placówek artystycznych. **W jednym miejscu zebrane są wszystkie organizowane w Polsce konkursy.**

Zakres tematyczny serwisu obejmuje takie **sztuki plastyczne**, jak:

**I. Formy płaszczyznowe (kreowanie obrazu):**

malarstwo; rysunek; grafika: warsztatowa (poligrafia artystyczna), użytkowa (stosowana, projektowa); typografia; kaligrafia; animacja; ornamentyka

**II. Formy przestrzenne (kreowanie kształtu):**

architektura (architektura wnętrz, wystawiennictwo); rzeźba; scenografia; projektowanie kostiumów; instalacja; wzornictwo przemysłowe; rzemiosło artystyczne; lalkarstwo

**III. Grafika komputerowa:**

DTP; 3D; Digital scrapbooking

**IV. Fotografia**

**V. Decupage**

Autorzy serwisu serdecznie zapraszają wszystkich, którzy chcą organizowane przez siebie przedsięwzięcie promować poprzez wysłanie informacji o tym wydarzeniu na adres: bok@planetasztyki.pl a także wszystkich, którzy pragną aktywnie uczestniczyć w rozwoju i promowaniu sztuki w swoim regionie, Polsce czy na arenie międzynarodowej.

[www.planetasztuki.pl](http://www.planetasztuki.pl)



# *To już Jesień w Centrum Żeglarskim...*

Zdjęcia: Monika Maćkowiak





## *Spotkanie z Marszałkiem*

Cykl spotkań historycznych dla uczniów ZS Nr 12, SP nr 68, ZS Nr 5 oraz I LO przygotowali członkowie Koła Żołnierzy 12 Pułku Ułanów Podolskich. Rekonstrukcja historyczna zdarzeń przybliżyła młodym szczecinianom tamten okres rok 1918 – uzyskanie niepodległości przez Polskę.

